

SLOVENSKI NAROD.

Številka vsak dan sveža, izredni dodatki in premije.
 Inzerati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vrn.,
 za uradne razglase 60 vrn., za poslane in reklame 1 K. — Pri naročilu
 nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inzeratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišstvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova
 ulica št. 5, pritičeno. — Telefon št. 98.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jug. slaviji:		v inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—		9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno 500 po nakaznici.
 Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje.
 Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zaščiteno frankovane.

Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

VABILO

zbor zaupnikov

Jugoslovanske demokratske stranke

ki se vrši

v nedeljo, 11. maja t. l. v Ljubljani
 v Narodnem domu.

Začetek zborovanja ob 8.30. —
 Nadaljevanje ob 15. uri.

Sporod:

1. Nagovor strankinega predsednika dr. Iv. Tavčarja in odposlancev »Demokratskega kluba«.
2. Poročilo o delovanju »Narodnega predstavništva« (Poslanec dr. Dinko Puc).
3. Poročilo strankinega zastopstva v centralni vladi. (Minister dr. Albert Kramar).
4. Poročilo strankinega zastopstva v ljubljanski vladi. (Podpredsednik dr. Gregor Žerjav).
5. Poročilo o likvidaciji deželnega odbora kranjskega in štajerskega. (Predsednik lik. dr. K. Triller, poslanec dr. Vek. Kukovec, dr. Kavčič).
6. Poročilo izvrševalnega odbora (Jos. Breznik in poslanec Fr. Voglar).
7. Izpolnitev strankinega programa in sprememba organizacijskega reda. (Poslanec A. Ribnikar).
8. Poročilo o volitvah v izvrševalni odbor.
9. Slučajnosti.

Ljubljana, dne 25. aprila 1919.

Načelstvo JDS.

Koroška.

Že pred ljudsko vstajo so koroški Nemci imeli namen, napasti Jugoslavijo. Imeli so postavljeno močno topništvo, nebroj strojnih pušk, oklopne avtomobile in mobilizirali so pred kmečkim uporom tri letnike moštva. Pripravljeni so držali tudi tirolske čete in mnogo plačanih žolnirjev. — Ko se je uprlo ljudstvo ob demarkacijski meji in pozvalo naše čete na pomoč, je naše obmejno poveljstvo napravilo sunek, da osvobodi obmejne vasi teroristične anarhije, spravi na pomoč kličoče prebivalstvo na varno in da prehitijo očividni napad ter pride na ta način samo do duška. To se je tudi posrečilo. Velik del nemške pred Velikovecem koncentrirane anarhije je razbit in vpljen. Sedaj mobilizirajo Nemci na Koroškem vse od 18. do 42. leta. Kaj je njihov namen? Oni dobro vedo, da bo pariška konferenca prisodila Slovincem Celovec in Gospo Sveto ter se hočejo upreti tej odločitvi in naši pravici. Mi se proti pariški konferenci ne moremo braniti. Do-

kler se položaj ne spremeni, bo primorski del naroda ostal neodrešen. Ali naj tudi koroški vilajet ostane še nadalje teptan po volji plačanih roparjev in nekaj celovških vojnihih dobickarjev, nemških vitezov in podobne svojati? Naj naše ljudstvo samo da odgovor.

VELIKOVEC IZGUBLJEN — ZACASNO.

Ljubljanski dopisni urad poroča z dne 2. maja ob osemnajstih iz uradnega vira: Dne 2. maja ob 4. so napadli Nemci celokupno mostišče Velikovec z veliko premočjo. Posrečilo se jim je prodreti našo črto na vzhodnem delu mostišča in potisniti nas nazaj. V sled na novo nastale situacije se tudi zapadna in severna črta ni mogla držati in se je morala umakniti vsa posadka na južni breg Drave, ki ga držimo. Isto uro so napadli Nemci Rabenstein pri Spodnjem Dravogradu. Napad je bil odbit. Naše do sedaj znane izgube so 200 moč ujetih in dva topova zaplenjena.

NAPAD NA VELIKOVEC ZE DOLGO PRIPRAVLJEN.

Ljubljanski dopisni urad poroča: Dne 23. aprila je slovenska kmetica našim prednjim stražam ob velikovski črti izročila pismo, ki ga je slovenski Korošec iz kraja, ki je v nemški oblasti, poslal svojemu svaku, ki biva tostran demarkacijske črte. Pismo je vezanimivo, ker je iz njega razvidno, da so Nemci napad na Velikovec že dolgo nameravali in skrbno pripravljali. Z dne 15. aprila datirano pismo namreč pravi med drugim: »Omeniti moram še to, kako nas martrajo (namreč Nemci). Kar naprej moramo voziti municijo in kanone. Kaj bodo vse navlekli skupaj! Kakor se sliši, nameravajo zdaj v kratkem napati Velikovec, zraven pa še pravijo, da nas bodo prisilili, da bomo morali jim pomagati. Velikovec zavzeti in kaj še vse. Od vsake hiše bo moral eden iti.«

Gospodstvo nemških tolp na Koroškem. Ljubljanski dopisni urad priobčuje dne 21. aprila t. l. v Doberli vasi v velikovškem okraju sestavljeni dopis, ki se glasi: Nemške tolpe se bounioje čisto na svojo pest. Za ukaze iz Celovca se ne briažo. Dne 29. marca je napad na Dobravo aranžiral neki narednik, pri čemer so ga podpirali nekateri nemškutari iz velikovškega okraja, tako na pr. Glančnik iz Štebna. Morak iz Vovber in pa učitelj Palik iz Velikoveca (učitelj Linhart z Dobrave, ki je zoper Slovence posebno grdo nastopal, je v sedanjem času zbežal). Napada na Dobravo se je udeležilo 200 moč. Nazaj jih je prišlo samo 50. Rantence in mrtvice so na štirih avtomobilih skrivaj odnešali v Celovec, da ljudstvu prikrijejo, koliko je bilo žrtev. Sloh vozilo Nemci vse na fronti ubite moče v Celovec.

vec. Da bi čim več ljudi pridobili za četovanje, posijo Nemci izmišljene grožnje, da bodo slovenske čete, če kdaj pridejo, vse pomorili, oplenili in razdeljali. Med seboj se nemške tolpe hudo sovražijo. Rdeči Vovberžani in beli Hirschenavci (Hirschenau je grad barona Helldorfa in je tudi že izropan) se ne marajo. Posebno divje se obnašajo Sentvidčani, ki so nastanjeni v Šmarjeti in na Trušni. Sentvidčani in nemški vojaki iz Trga so med seboj v hudem sporu. Sentvidčani so na vojake iz Trga že ponovno streljali in ob taki priliki enega ubili. Razpor med Nemci je tolik, da se vojaki iz sosednjih vasi ne morejo. Ronači vsi povprek. Na gradu Rabenschüssel v občini Važenberg so nemški vojaki izpraznili dva tolnu in v pokradli ribe, vsled česar ima posestnik okrog 4000 kron škode. Oblasti so proti tem tolpam brez moči.

Na meji. Ljubljanski dopisni urad poroča: Občina Sobota v okrajnem glavarstvu Slovenji gradec razpada vsled demarkacijske črte v dva dela: eden del občine leži v nevtralnem pasu, eden pa spada v območje Jugoslavije. Ker onstran demarkacijske črte ležijo del Sobote od Nemške Avstrije, ki ima upravo nevtralnega pasu, nima upati nikake prehrane in ker ves promet gravitira proti jugu, so občani jugoslovanske vlade narosili, da naj bi se demarkacijska črta tako preloži proti severu, da bi vsa občina Sobota pripadla kraljestvu SHS. Pisano prošnjo so podpisali tudi nemški občani.

Pozivni razglas.

Na podstavi sklena ministrstva za vojno in mor. P. D. O. št. 19742 in Vrhovne komande O. št. 36483 tega leta se pozivajo s tem vsi v letih 1890, 1891, 1892, 1893 in 1894 rojeni, ki so bili svoičasno asentovani ali pa pri prebri- sposobnih spoznani k šesttedenski orožni vaji.

K orožni vaji morajo priti vsi, ki so v ozemlju kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pristojni ali rojeni, kakor tudi tisti, ki ne morejo dokazati inozemskega državljanstva.

Zglasitev:

Zglasiti se morajo pri vojno-dopolnilnem poveljstvu, čigar področje je njihovo bivališče, in sicer:

letnika 1893 in 1894 dne 7. maja 1919,
 letnika 1891 in 1892 dne 10. maja 1919,
 letnik 1890 dne 12. maja 1919 ob 8 uri dopoldne.

Po možnosti naj pridejo vpoklicanci v vojaški opremi in obleki (posebno s plašči in perilom), za katero dobe primerno odškodnino.

Orožne vaje so oproščeni:
 1. Železničarji, poštni uslužbenci in rudarji. Po 1. maju t. l. v službo sprejeti železničarji, poštni uslužbenci in rudarji

niso oproščeni in se morajo brezpogojno pozivu odzvati.

2. Bogoslovci ter dijaki, ki obiskujejo visoke in srednje šole ali zavode, ki imajo po brambnem zakonu pravico do enoletne vojaške službe.

3. Oni, ki so bili pri nadpregledu (superarbitraciji) proglašeni za vedno invalide ali začasno premeščeni v neaktivno razmerje, ako ta doba še ni potekla. Vsi ti se pa morajo javiti pri pristojnih orožniških postajah, ki vpošljejo vojnim dopolnilnim poveljstvom sezname prijavljenih invalidov.

Rezervne častnike se bode pozvalo po potrebi ne glede na letnike.

Na eventualne prošnje za oprostitev orožne vaje se ne bo oziralo. — Vsak vpoklicanec mora brezpogojno o pravem času odrediti k tej šesttedenski vaji.

Županstva naj izdajo vpoklicancem potrdila, da odhajajo k orožni vaji; to potrdilo daje vpoklicancem pravico do brezplačne vožnje po železnicah.

Vpoklicanci, ki se ne bo pravočasno odzvali pozivu, bodo dalje časa pridržani v službi in se bodo strogo kaznovali po vojnih zakonih.

Pariz.

Lahi se bodo vrnili v Pariz. Njihova komedija gre h koncu. Wilson je rekel, da nam da Reko in Dalmacijo, vzame pa Gorico. Trst in večji del Istre. Proti nasilju se braniti ne moremo. Toda nikdo ne more zahtevati od nas, da naj se sami obsodimo, da naj podpisemo svojo obsodbo. Naša delegacija izgube Trsta in Gorice in velikega zaledja ne more podpisati in ne sme podpisati. Gospodje Pašić, Trumbić in Žolger! Napravili ste svojo dolžnost doslej, delati ste in se borili. Sedaj prihaja drugi del vaše dolžnosti: Pripravite svoje kocke. Še nekaj tednov, morda samo nekaj dni dihaite še pariški zrak, da prisostvujete razvoju dogodkov. Podpisati naše obsodbe ne smete! Naj se zgodi, kar hoče, nad nami se godi nasilje, proti kateremu se bomo branili in ki ga ne bomo nikdar priznali. Mi-rovna pogodba jugoslovanskega podpisna ne bo nosila.

4%

Podpisujte držav.
 posojilo!

in Frankopan. Pa kaj to! V daljni daljavi se žari zarja svobode in mučenika kličeta: »Delajte za svobodo jugoslovanske, za katero sva midva morala umreti. Vrnite kosi najine domovini, da tam počivajo v miru, kajti zemlja sovrage nima miru za naju!«

V daljavi je šumela Ilica in Jelačičev trg, a nad mestom in Hrvatsko je po milosti habsburškega vraga vladal Khuen Hedervary.

»A tko svojo zemljo ljubi,
 i tko neće biti rob,
 tomu krvnik glavu rubi,
 taj u hladan pada grobi!«

248 let po trpljenju Zrinsko Frankopanskem! Koliko borcev jugoslovanskih je še padlo v grob, pa duh Zrinsko-frankopanski je živel v narodu jugoslovanskem.

248 let! Zmagala sta: Peter Zrinski in Krsto Frankopan nad kletimi Habsburgi, njih ni, a onadva sta tukaj. Vrnila sta se v svobodno in ujedinieno domovino. Spolnile so se njune sanje in izvršeno je delo, ki sta ga započela. Sedaj sta med nami in njun duh naj živi v nas. Ta duh naj čuva Jugoslavijo in od brda do brda, od Soče do Vardarja naj ori kakor grom, v strah in memento sovrugu, v večno slavo mučenikoma — Zrinsko — Frankopanka.

Ana Durbasavska.

Wilson, Lah! In Reka.

LDU. Pariz, 1. maja. (Dun. kor. urad.) Reuterjev urad poroča: Zvečer so objavili nastopni oglas: Danes so izdali v Rimu spomenico, ki jo je predsednik Wilson dne 14. aprila izročil italijanski delegaciji z dovoljenjem, da jo objavi v Italiji. Spomenica se glasi med drugim: Outim se primoranega, spravi vsak sklep, do katerega sem prišel, kar najnatančneje v sklad z znanimi 14 točkami o miru, ki so jih proti Nemčiji asociirane sile formalno sprejele. Ko je avstrijska vlada bila pripravljena, začeti na podlagi 14 točk pogajanja glede premirja in mira, je zahtevala za več držav, ki bi nastale na njenem ozemlju, avtonomijo. V svojem odgovoru sem opozarjal na to, da se more sedaj prepustiti narodom teli dežel, kakršni naj bi bili v bodoče njihovi politični odnosi. Popolno razsulo avstro - ogrske države pa je predrugačilo rešitev glede vzhodne meje Italije. Osebnost soglašam s tem, da dobi Italija na svoji severni meji povsodi, kjer meji na avstrijsko ozemlje, vse ono, kar so ji priznali v takozvanem londonskem paktu. Na drugi strani pa absolutno menim, da londonski pakt glede določitve vzhodne meje Italije ne pride več v poštev. Ker Avstro - Ogrska več ne obstoji, bo Italija na vzhodu mejila na dežele, ki so se osvobodile vojaške in pomorske oblasti Avstrije, ki so postale samostojne in ki so zainteresirane na vzdrževanju evropskega mira. Iz vsega srca soglašam s sporazumom, da pripadeta pristajniški Trst in Pulj ter večji del istrskega poluotoka Italiji. Tostran te črte bo na italijanski strani več skupin neitalijanskega prebivalstva. Njihova usoda pa je po naravi dežele same zvezana z usodo italijanskega naroda. Menim pa, da priključitev Reke ali drugega dela obale južno od Reke k italijanskemu kraljestvu ne bi bila upravičena. Reka ni po svoji legi in po svojem razvoju italijanska, marveč mednarodno pristajnišče. Ker se zaradi tega ne sme staviti pod eno suvereniteto, je moja jasna sodba, da mora Reka dobiti pravo in zelo dalekosežno samonpravo in da mora imeti v svojem lastnem in v interesu sosednjih držav popolno svobodo, čeprav bi se priključila carinskemu sistemu jugoslovanske države. Menim, da se bodo sporazumeli, da dobi Italija otok Vis, valonsko pristajnišče, da se porušijo utrdbe na otokih v bližini vzhodne obale Adrije, ki jih je zgradila avstro - ogrska vlada in da bo razoroženje pod nadzorstvom zveze narodov pustilo državam na vzhodni jadranski obali samo tako velike vojaške sile, ki so potrebne za nadziranje vodovja, otokov in obale. Italija gotovo doseže pri tej rešitvi svoje velike historične cilje. Historične krivice, ki jih je prizadevala Avstrija Italiji, so s tem popolnoma poravnane. Ne odreka se ji to, kar potrebuje za svoje nacionalno ujediničenje. Takoj početkom se s tem izognemo usodenolnih napak, ki bi napravile najbližjega sosedu za sovražnika Italije in mu rodile čustvo o krivicah, ki so skozi generacije motile evropski mir in dovedle do groznega konflikta, ki smo ga ravnokar končali.

Latinski blok.

Ne, nič na svetu ne bo zbrano vojne.
 Wilson pred senatom 1919.

Paul Adam je razpravljal nedavno v pariškem listu »L'Information« o močnosti latinskega bloka, h kateremu naj bi šteli ne samo potomci rimske volkulje — vsi Romani v Evropi in Južni Ameriki — marveč i slovanski rodovi, kar jih ni zapadlo boljševisstvu. Češ, združimo se tesno vsi tisti, ki govorimo narečja Virgilovega jezika, in nastopajmo skupno za svoje zahteve pred konferenco, ki v tem slučaju ne bo mogla zavreči, kar bomo predlagali skupaj. Dvesto milijonov nas je duševnih sinov Romula in Rema, k temu pridejo še naši Afričani in Azijci. Naša moč lahko zavzame ogromne razsežnosti rim-

LISTEK.

Po zagrebških svečanostih.

Bilo je pred dvajsetimi leti. Mehki junijev večer je sanjal nad belim Zagrebom. Ponošno se je dvigala sredi nasadov akademičnega trga Strossmayerjeva »Jugoslovanska akademija« znatnosti in umetnosti. Tja dalje pa je stal mrko in molče obdan od temnozelenih smrek kemički laboratorij. V daljavi je bilo čuti šumenje množic iz Ilice in Jelačičevega trga, a tu okoli, vse tam do Umjetničkoga paviliona je bilo vse tiho in mirno. Zdelo se mi je, da se tam na okoli sprehajajo duhovi iz davnih, davnih dni.

Cela zgradba kemičkog laboratorija je bila temna le v pritičju pri vходу je bilo okno odprto na stečaj in iz njega je lila električna svetloba. Pa tudi iz tega okna ni bilo čuti glasov. Kar naenkrat pa — noga se mi močno zadere v pesek, srce mi v prsih poskoči in se stisne v navalu silnih čustev — preko okna pripluje tja pod zvezdnato nebo mogočni glasovi moškega zbora, na uho mi zadoni:

Gdje su Zrinski — Frankopani,
 gdje su ona lava dva?!

Uho mi posluša, duša pije in kakor na kinematografskem platnu vstane pred menoj življenje in trpljenje dveh najplemenitejših naših duhov, duhov jugoslovanskih.

Gledam grad Ozalj ob Kolpi, kjer se je bliščal kraljevski sijaj hiše Zrinske in kjer sta se junaka za vedno poslovila od svoje žene in sestre Katarine Zrinske.

Na uho mi doni Zrinski — Frankopanka, a moja duša potuje iz mogočnega Ozlja proti Dunaju in Dunajskemu Novemu Mestu. Vidim režeče obraze avstrijskih vragov. Vidim vkleknje Petra Zrinskega kako piše zadnji večer svojega življenja zadnje pismo svoji ženi Katarini.

»Moja najdražja gospa, hišna tovarišica, sedaj že vdova, gospa Ana Katarina grofica Zrinska —

Moje drago srce! Ne žaluj vsled tega mojega pisma, niti se razburjaj. Z božjim sklepom mi bodo jutri ob 10. uri odsekali glavo, obenem s Tvojim bratom. Danes sva se presrečno poslovila. S tem pismom pa se za večno poslavljam od Tebe, proseč Te, ako sem Te s čim razžalil; odpusti mi, zaupam v Boga vsega močnega, ki me je na tem svetu pomiril, da se me bo tudi usmilil in prosil ga bom, da se pred njegovim prestolom za večno snidejo. Druga Tl ne vem ničesar pisati; zaupal sem vse božji volji. Nikar ne žaluj, ker je to moralo tako priti. Naj

te Bog z mojo hčerko Avrora Veroniko blagoslovi.

Grof Zrinski Petar. — V D. Novem mestu pred zadnjim dnevom mojega življenja 29. dne aprila meseca ob 7. zvečer, leta 1671.

Vidim kako si v drugi ječi podpira glavo Krsto Frankopan. Njegove misli hito po krasnem njegovem Primorju, se poslavljajo od sinje Adrije in od ljubljene neveste v Benetkah. — — —

Kri se mi zledeni po žilah. Rabelj seka desnico Petru, ne zamahne dobro, mora dvakrat — in za njo pride na vrsto glava — — — v tem hipu zadoni na uho:

»A tko svojo zemljo ljubi,
 i tko neće biti rob;
 temu krvnik glavu rubi,
 taj u hladan pada grobi!«

Na podiju pod črnim suknem še gibljeta trupli in krvnik stoji s krvavim mečem. — — — Srce in dih mi zastane, tako resnična je vizija ob zadnjih akordih pesmi.

akega carstva. Pozovimo pod svoje prapore še Ruse, ki jih je civiliziral Bizantij, potem Jugoslovane, katere bomo nagradili za njihovo prispevek v Jadranu in Banatu z delno priključitvijo Bolgarov, premalo nadarjenih za prostost in prosveto. Pokličimo pod svoje zastave tudi Grke in Armence, ki še vedno niso izven nevarnosti, da jih podjarmijo. Pa štejmo se. Pred to silo, pred tem obujenim cesarstvom, ki je bilo najboljša zveza narodov in bo morebiti še v bodočnosti, bodo naši anglo - saksonski prijatelji bolj spoznali našo žrtev in zvestobo...

To se lepo sliši za Romane in Lahe, ki naj bi jih nagradili Jugoslovani s svojim ozemljem. Ali se ne bodo niti večji duhovni kakor n. pr. omenjeni pisatelji, otresli domneve, kakor da bi bili narodi kupčjsko blago, ki se lahko prodaja in zamenjava? Kako naj bi se mi odrekli najmanj petini svojih najboljših rojakov? Pod razpadlo Habsburgijo smo bili skoro vsi pod eno streho, le 40.000 naših je živelo v laški Benečiji, da ne omenjam izseljencev po raznih krajih sveta. Sedaj naj bi se število naših neodrešenih podelilo. In nagrada za nas? Hočemo nam dati kos Bolgarije. Ko se nekoč pozabijo njene dosedanje zmote in zabode, bo itak stopila v paterikoli obliki v tesneje stike z nami. Za našo nam bi radi dali nekaj, kar nam pripade prej ali slej. In nadalje: Bakuninova beseda o slovenskem bloku menda ne bo večomaj prazen zvok.

A. D.

Bogumil Vošnjak.

Glave kvišku!

V Parizu, 27. aprila 1919.

Jadransko vprašanje je danes velika sporna točka mednarodnega življenja. Svet se je razdelil v dva velika tabora. V enem so imperialisti in aneksionisti vseh dežel in vseh narodov in z njimi naš sosed onstran Soče, v drugem je pa Amerika, veliko, največje zatačilec človeške svobode, kjer se spajo človeški tehniški genji z najsvobodnejšimi oblikami državne in socialne organizacije. In poleg Amerike, te bajne zemlje dela, energije, inicijative, brezkončne napredka pa stojimo mi slabi, goli, zasmehovani, v prvem razmahu državnih sposobnosti. Za Ameriko in nami je pa še kdo drugi, prave demokracije vseh držav, črne brezkončne milijone mase, ki ustvarjajo to, kar je okoli nas, delavstvo vseh narodov.

Ze dolgo kako mednarodno vprašanje ni bilo tako jasno, priprosto, nekomplecirano. Tu ni treba nikakih fines mednarodnega prava, nikakih diplomatskih formul. Italija kakor Šilok v Šekspirjevem »Trgovcu beneškem« zahteva od konference furt človeškega mesa, jugoslovanske prebivalstvo. Po pogodbi, po pisani besedi ji to gre. Pa mnogo več kot ta pisana beseda je pa pravica. Šilok prihaja z nožem, da bi nesrečnemu trgovcu izrezal furt mesa, pa evo pravični sodnik izreče svoj pravorek: Ne prelji kapljice krvi. In Žid je izgubil svojo pravdo pred oblastjo beneško. Tako bo tudi končno Italija izgubila svojo pravdo, kakor Žid ni mogel izterjati svoj furt človeškega mesa.

To je na italijanski strani. Kaj pa mi? Naša delegacija je službeno izjavila: Opolnomočeni od vsega našega naroda mi zahtevamo, to, kar je najbolj pravično, najbolj odgovarja sodobni demokraciji: Glas naroda naj odloči. Zahtevamo plebiscit za vse naše kraje, ki so v sporu med nami in Italijo. Ali je sploh kake bolj prirodne, bolj pravične, bolj demokratske rešitve, kot ta. V svoji priprosti leži sila tega predloga. Diplomatom stare šole se bo morebiti posrečilo, da ta predlog zmagajo se ne bo prišel v razpravo. Pa kakor ni mogoče zaježiti svobodnega razvoja narodov, tako tudi ne more nikdo zaprečiti, da ne bi zmagala zdrava, silna ideja.

Wilsonova beseda se je razlegala po celim svetu. Krepka je bila in močnata. Pa ni obsegala vse resnice. In segajmo v preteklost. Ali ne vidimo, da je veliki predsednik postal slično v dveh slučajih, ko je bila odvisna usoda sveta od njegove odločitve. Ali je bila Wilsonova politika proti Nemčiji izklesana iz enega kova? Ali ni on v začetku postavil občna načela in jih šele polagoma presadil v praktično življenje. Kako dolga pot od njegovih not ob času salmorinske vojne pa do poslanice, v kateri je proglasil vojno proti Nemčiji! Njegovo postopanje z Avstrijo ni bilo drugo. Njegovi odpasanci so bili vjeti mnogokrat v mreže avstrijanstva in bil je morebiti enkrat čas, ko v Washingtonu niso posebno radi gledali one, katerim je bilo geslo: Avstro - Ogrsko se mora uničiti. Amerikanski Ambasador v Londonu, rainki Page, je sumljivo smotril v jeseni leta 1917. slovenskega potnika, ki se je prijavil na pot v Ameriko, kakor da bi hotel reči: Mnogo škode ne boš tam napravil stari, solidni Avstriji. In čez leto dni je Wilson, ki je toliko govoril prej o avtonomijah, sam zadal smrti udarec avstrijskemu carstvu.

Wilsonovo postopanje v italijanskem vprašanju je slično. Občna načela so mu podlaga. Nekoliko boječe se bliža praktični izvršbi. Čim bolj mu bo jasen končni cilj, tem odločnejša, zavestnejša je njegova pot. Tudi on je človek, ni nezmožljiv. Pa prišel bo dan, ko bo izprevidel, da ni kompromisa v jugoslovansko - italijanskem sporu. Jadransko vprašanje se ne začneja na Reki, ampak ob Soči. Umetni zid njegov, ki ga je boja postavila priroda in geografija: Julske planine in vododelnica se bo podrl. Naši strokovnjaki mu bodo dokazali, da tiste geografske enote, istrsko, Gorice in Trsta z Italijo ni. Ve-

lega pomena od gor in vododelnic je pa dandanes nekaj drugega. To je človek. Ali ni smisel vse sodobne civilizacije, da je človek mojster in gospodar prirode? Kdor hoče, da bi geografija tirizirala človeški rod, poslabša, da v dnevih tehnike je nekdo silil od prirode, in to je človek. Človek je gospodar zemlje in njega je treba vprašati, pod kako državno oblast hoče priti.

Gospod predsednik! V svoji izjavi o jadranskem vprašanju ste rekli: »Ne gre sedaj za interese tega ali onega, ampak gre za pravice narodov, mladim in starih držav...« Tako ste dali našemu vprašanju pravi značaj svetovnega problema. To, kar smo v mukotrpnih letih želeli in slutili, se je izpolnilo. Tva res agitur. Ni samo usoda naša, ampak vseh v vprašanju. In rekli ste: »Predvsem gre za pravico sveta na mir, pravico, da bo bodoča ureditev stvorila sigurne garancije za mir.« Pa, gospod predsednik, teh garancij ni, ako bo Italija teptala narodne pravice Goriske in Istre na samoodločevanje, ako bo tržaško vprašanje, ki je pravo evropsko vprašanje, rešeno na krivičen način. Predpokoj za evropski mir je pravična ureditev primorskega problema.

Delavci instinktivno čutijo resnico teh besed. Evo, danes se obrača konfederacija francoskega delavstva na Wilsona v toplih besedah, ki so svarilo oblastodržce v Evropi. Delavstvo hoče mir, pravi mir, pa kako bi bil mogoč tak mir, ako bo slovenski del jugoslovanske nacije amputiran v zasmeh vsem načelom pravice in demokracije. Francoski delavec pač ni prelival svojo kri, da dvigne Medusino glavo imperijalizem in nenasitno željo po aneksijah. Dasi francoska delavska konfederacija v svojem odprtem pismu ni govorila o zapadnih slovenskih deželah, vendar veljajo za njih ravnotako tudi visoka načela, za katera se bori prava evropska demokracija. Mislimo, da bo ta francoski glas tako različen od onega buržoaznega francoskega novinarstva, našel silen odmev v srcih bednega italijanskega delavstva od Talijamenta pa do Sicilije.

Predsednik Zedinjenih držav je nosilec pravega človeškega idealizma. Toplina, vzvišenost njegovih besed ogreva človeški rod. Njegove besede in njih prirodna dobrota najde svojo pot v človeška srca. Velik idealist je in velik umetnik besede in čustva. »Duša sveta se je zbudila in duša sveta mora biti uzadovoljena.« Vrhli ste velike besede v množice, in ni je sile, ki bi mogla zaprečiti, da bi te ideje enkrat postale mесо in kri.

Pa Slovenci, še nekoliko po staroavstrijski navadi, smo mislili, da nam bo Wilson poslal pečena pišeta naravnost z neba v široko odprta usta. Treba je akcije, energije od naše strani. Začetkom je bilo vse polno, preveč neosnovanega optimizma. Ta je bil škodljiv. Samo ona svoboda je kaj vredna, katero si narod sam pripravi. Brez borbe in brez žrtve se ne morelo urediti humanitarni nauki, katerim hoče priboriti prvi meščan ameriški zmago. Narodi sami morajo pomagati.

G. predsednik! Še vedno je velika vera v vašo prerokost besedo. Mi smo skromni ljudje. Samo ena je naša prošnja: Odredite, da se naj čuje glas v suženstvu vkovanega našega naroda v Primorju. Dajte mu plebiscit. Nič drugega ne zahteva. To odgovarja najbolje ameriškim političnim idealom, katerih svetovni glasnik ste Vi. Narod Goriske, Trsta in Istre naj govori. Odprite temu mutcu usta. Hvala vam ne bo samo Jugoslavija, ampak narodi sveta, katerim ste zakresili v dušah iskro tople, vse objemajoče in rešujoče humanitarnosti.

Dr. M. Hr.

Potreba jezikovnih odredov pri naših sodiščih.

Vsak dan čutimo bolj, kako nujno rabimo jezikovnih odredov pri naših sodiščih. Posebno v uradovanju pri sodiščih na Spodnjem Štajerskem in Koroskem, kjer uraduje še mnogo nemških odvetnikov, rabimo direktiv, po katerih se morajo vsi ravnati.

Edina odredba, ki je do danes izšla, je ta, da je uradni jezik naših sodišč slovenski, da pa se smejo vlagati tudi uloge v nemškem jeziku. To odredbo si vsak po svoje interpretira. Posebno nemški odvetniki, ki imajo gotovo do 50% slovenske klientele, jo po svoje tolmačijo. Vse vloge vlagajo principijelno le v nemškem jeziku, dasi so skoraj vsi večji slovenskega jezika. Tega jezika se poslužujejo tudi v drugi in tretji instanci ter se udajo le v onih, žal zelo redkih slučajih, če se jim vrne nemška uloga.

Sodišča zopet to odredbo tolmačijo po svoje. Dogodili so se slučaji, da je okrajno sodišče nemškemu odvetniku zavrnilo nemško vlogo, češ, da jo mora vložiti slovensko, ker jo stranka, ki jo zastopa, sodno znano slovenske narodnosti. Druga instanca, na katero se je uveljavila pritožba, je tega sodišča Vilje deželno sodišče pa se je sopot izreklo za stališče prve instancne. Jasnosti v teh zadevah torej absolutno ni! V sedanjem času pa se množe posebno v Mariboru in Celju, epleh pri vseh sodiščih slučaj, ki kažejo, da raste nemški gruben vlad našo popustljivost.

Stranka, ki nemškega jezika sploh niso smela, vendar pa se tako nemovedno, da hodiše k nemškim zastopnikom, vlagajo vloge po zastopnikih v nemškem jeziku. Dogodil se je slučaj, da sta zastopala v pravdi tožnika in toženca nemška zastopnika. Oba dva stranki, ki nemški epleh ne razumejo, sta toraj bili v prijetnem položaju, poslušati tožbo ter odgovor na njo v njim nerazumljivem jeziku. In vse to se godi sedaj, ko imamo svoje države in bi vendar radi jezika morali energično napraviti red.

Nemci prav sprotno izrabljajo dejstvo, da do sedaj nimamo jezikovnih naredov. Stranke se tozadevno skrivajo za zastopnike, zastopniki pa za stranke.

Načeloma se pritožujejo proti oklepom sodišč, ki zavračajo nemške vloge, ter se v teh pritožbah poslužujejo najrazličnejših razlogov. Opažati je tudi, da se nemški odvetniki tudi že nekako pripravljajo na to, če se jim bi enkrat zaukazalo, da se morajo pri ulogah posluževati le slovenskega jezika.

Ze v par slučajih smo opazili, da sopolisujejo vloge tudi stranke same. Namen tega je popolnoma prozoren. Če tudi stojimo na najbolj koncilijantnem stališču, vendar tega ne moremo mirno gledati, da bi se še sedaj godili slučaji, da je naša slovenska stranka zastopana v nji nerazumljivem jeziku.

Ali naj začne kdo dregati vlado, ali naj bo tudi v naši državi potrebno, da se potem spomeni, sestankov in rezolucij pripravi pot jezikovni odločbi, ki jo potrebujemo nujno in takoj?

Najenostavnejša odredba, ki bi jo vsi pozdravili z zadoščenjem je, da se pripustne pri vseh naših sodiščih izključno le vloge v slovenskem jeziku, ter da se morajo tudi vsi nemški odvetniki pri svojih zastopstvih posluževati slovenskega jezika. Če niso zadostno vešči našega jezika, niso sposobni, da uradujejo v naših krajih.

Strankam nemške narodnosti, ki niso vešče slovenskega jezika, seveda ne bo nihče branil, da se tudi pri sodiščih poslužujejo nemškega jezika. Saj glede jezikovne kulance se Nemci pri nas nimajo pravice pritoževati, posebnost če pogledajo na naše kraje na Koroskem, kjer naši ljudje hoče - noče morajo pod pritiskom nemškega terorja v vsakem oziru govoriti tako, kot se jim zapoveduje Narodna vlada naj torej kar najpreje izda tako jezikovno odredbo, kar bo imelo dvojen uspeh - moralen in faktičen.

Moralen uspeh bo ta, da se bo utrdil naš ugled doma, faktični pa ta, da se bo napravil konec delovanju onih elementov, ki izrabljajo sedanje stanje v to, da bi utrdili veljavnost nemškega jezika v naših uradih, zlasti pa pri naših sodiščih.

Fr. Zelenik.

Svobodna trgovina.

Če pogledamo nazaj v vojno dobo, vidimo, da tekmo vojne ni bilo mesta za delovanje poštenemu trgovcu. Lastniki sablje in pa c. kr. birokratije so si prilastili vsi moč in njihova največja skrb je bila izpodrinuti trgovski stan in onemogočiti delovanje trgovcu, kateri mora sicer plačevati ogromne davke, a za to svoje plačevanje ni prejemal od stare Avstrije drugega kot zmerjanje z oduhu, goljufom, ljudsko pijavko in še z drugimi takimi označbami iz obsežnega leksikona psovkih bivših c. kr. birokratov.

Nastale so c. kr. prodajalne »voje centrale«, ki so grozno odirale, kar se da s številkami dokazati, in ki so vpeljele brezmejno korupcijo v trgovanje, kar tudi lahko dokažemo. Prvo in zadnjo besedo pri teh dunajskih centralah so imeli razni kršeni in še v večji meri nekršeni židje. Nisi videl zlepa drugih glav, kot take z velikimi ušesi, kriv, nosovi in napetimi ustnicami. Režije teh raznih central ne poznam, ker si niso upale na dan z bilancami, vem le to, da so nekatere centrale delale naravnost ogromne dobičke. Kdo je dobil te dobičke, ali bo dobila tudi Jugoslavija kaj, ne vem, morda zadostuje za nas Jugoslovane, da smo mirno trenli pomanjkanje pod Avstrijo, koristi od tega bodo spravili drugi. Pridržali so lepo načelo, da hočejo delovati v prid in blazor ljudstva, v resnici so se pa trudili za mastne dobičke.

Kakor omenjeno, so imeli v teh c. kr. podjetjih glavno besedo židji. Tem so pomagali ljudje, ki so imeli o trgovini toliko pojma kot sraka o godbi, morda je ta v ti bolj zvezdana kot oni v trgovini. Ni čuda potem, da je šlo toliko blaga v nič. Govorili so, da živi trgovina na troške konzumenta in si polni žepi. Vsak človek pa, ki hoče videti, je moral uvideti, da si ni mogoče predstavljati večjega blaginje, kot so ga znanjale te židjske centrale, rejene od c. kr. birokratije.

To c. kr. gospodarstvo je na roditi tudi izvršek, ki ga nazivamo pod firmo »vojni dobičkarji in verzičniki«. Pomeroma redki so bili ti vojni trgovci, ki so se odstranili iz družine poštenih trgovcev in so z vseh vseh strani vladali v vojni dobičkarstvu. To firma tvorila ljudje, ki se niso niti malo trudili za blaginjo in razvijanje ljudstva. Trgovci ne niso postali tako, ampak hočejo na lažni način dobiti na troške stradalcev.

možice. Mladi pobalini, ki so se kmaj začeli učiti trgovine, nastopajo danes pod to firmo.

Veržniki so popolnoma pokvarili trgovsko moralo, pokvarili so tudi prejšnjo kmetijsko ljudstvo, a vsem tem lumparijam je kumovala bivša c. kr. birokratija. Saj so celo razni svetniki veržili in mešetarili, za kar imamo priča. Danes kmet sploh ne pozna mel, kot jih ne poznajo tišči, ki imajo v rokah industrijske in druge izdelke.

Res je, da tiskani papir, katerega nam je zapustila ranjka Avstro - Ogrska pod označbo »denar« nima danes skoraj nobene vrednosti, res je tudi, da obstoji veliko pomanjkanje raznih dobrin, še bolj res je pa, da imamo v Jugoslaviji dovolj živil za vse prebivalstvo te države, le v poštenih rokah se ta živila ne nahajajo. Če pomislimo, da je naša država označila med nami krožeči papirnati denar z žigom in s tem tudi prevzela nekaj jamstva in kritja za ta denar, tedaj moramo reči, da tako visoke cene in sedanji porastek teh bi ne bil mogoč sedaj ob otvoritvi proste trgovine, če bi trgovali poštenu trgovci. Tega dviga cen ni kriva ptošta trgovina, ampak okoliščina, da vlada ni preprečila dotok čifutov, ni onemogočila mešetarenje tem čifutom. Vlada bi morala poveriti trgovino in promet s živila le starim trgovcem ali trgovskim združbam. Vlada naredba je bila preveč liberalna in ta liberalnost je škodovala konzumentu in tudi kupčiji sami, ker danes se ne obsoja čifutsko delovanje, ampak prosta trgovina. Čifutskim lopovom in veržnikom se moramo zahvaliti, če se gleda danes trgovca v tako slabi luči. Z največjim lovarjem lopajo čisopisi po svob. trgovini in v eden kotel mečejo stare poštene trgovce. ki sploh ne trčujejo in ne morejo trgovati, in pa vojne dobičkarje in veržnike.

Da je prišlo do tega, smo si trgovci deloma tudi sami krivi. Kot pravi »božji voleki« smo čakali potrpečljivo da odločajo drugi o našem delovanju in stanju, sami pa se skoraj nikoli nismo javno zanimali za vevlačna vprašanja trgovskega, obrtnega ali narodno-gospodarskega značaja. Zelo redki so slučaji, da je kak trgovec posegel aktivno vmes sicer pa smo vse prepustili drugim. To nezanimanje našega trgovstva za javna vprašanja, ta pasivnost napravila na široke kroge vtis, da trgovec živi le za svoj žep in da mu je blaginja splošnosti popolnoma postranska stvar.

Otrsteti se mora trgovec te pasivnosti, slediti mora svojemu srbskemu tovarišu, ki se ne boji nastopati tudi javno, deluje tudi v vodstvu svojega naroda. Ne bombardirajmo vlade s svojimi papirnatimi protesti, če kaka branjevka prodaja par zavitkov sukanca ali nekaj metrov barienta, Bog ji blagoslovi dobiček, predlagajmo rajši dobre nasvete in predloge, kako onemogočiti nepoštenim krogom odiranje stradalčega ljudstva, stavimo vladi na razpolo svoje organizirane sile, da uredimo promet in kupčijo in jo pripeljemo na pošteno pot. To bo veliko večja pomena za splošnost in za ugled trgovskega stanu, kakor pa tisto preklanje za sposobnostni dokaz in drugo tako ropotijo.

Osnredna vlada v Beogradu očitno ni nasprotna trgovskemu stanu, saj je pokazala to s svojo naredbo o prosti trgovini, toda to naklonjenost moramo izrabiti v svojo in splošnosti korist. Delati moramo, ne pa čakati prekriznih rok, kaj bo vse zrastle. Veržniki delujejo naprej, naš ugled pa pada, ker ljudstvo ne obsoja čifutov in druge golazni, ampak svobodno trgovino in trgovca, ki pa v resnici ne dela.

Poziv.

Po vseh kulturnih državah proučujemo zemeljske potrebe, ki so še vedno v marsičem zagateni polavi. Ob ustanovitvi naše državne samostojnosti nam pripada med državinimi organiziranimi znanstvenimi nalogami tudi sodelovanje pri tem mednarodnem proučevanju. Ustanovila se za Slovenijo državni zavod za meteorologijo in geodinamiko, ki bo združeno vodil - kakor kaže ime - proučevanje podnebja in zemeljskih potreb. Vodstvo meteoroloških nalog in instrumentalno opazovanje zemeljskih potreb (geodinamski oddelek A) je prevzel prof. dr. F. Čadež v Ljubljani, opazovanje potreb s pomočjo naših razumnikov bo vodil (kakor doslej po Kranjskem in Goriskem) vladni svetnik prof. Ferd. Seidl v Novem mestu (geodinamski oddelek B).

Poročevalce po vsej Sloveniji - v prvi vrsti gg. učitelje, profesorje in duhovnike, pa tudi druge razumnike - prosimo, da prevzamejo to-le preprosto nalogo: kadarkoli se v bivališču poročevalca pojavi zemeljski potres, popiše poročevalce, kdaj se je pojavil (mesec, dan, uro in minuto) in kako in sicer kolikor je opazil poročevalce sam in kolikor je izvedel od znancev. Poročilo naj pošlje kolikor mogoče kmalu na oddelek B državnega geodinamskega zavoda v Novem mestu ali pa našim dnevnikom, ki bodo kakor doslej, razvele poročila sprejemali in priobčevali. Za poročilo zadostuje dostikrat dopisnica. Najbolje pa je, ako se poslužijo poročevalce uradne dopisnice z vprašanji, kjer napiše odgovore na ondi stavljena vprašanja. Uradne dopisnice so poštne in proste. Razpošiljal jih bo dosedanji in novim poročevalcem deželni referent vladni svetnik profesor Ferd. Seidl.

Naj bi naša stanovna zasnova podobila primerno zanimanje in častno sodelovanje ter rodila uspeh!

Zavod za meteorologijo in geodinamiko v Ljubljani.

Dr. Fran Čadež, voditelj.
Ferdinand Seidl, referent.

Osebná dohodnina.

Zadnje tedne krožijo po slovenskem, zlasti štajerskem časopisju razne vesti o nepravilnosti in krivkavi pri odmeri dohodninskega davka za leto 1918, vsled katerih je baje Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razveljavila vsi dohodninski priredbo ter do onega časa, da se izvrši nova cenitev, v obče ustavila nadaljno plačevanje omenjenega davka. Tem vestem treba javnega pojasnila, ker bi sicer utegnili v svojih posledicah resno ozrožati redno poslovanje, predvsem davčne ž njo vred pa tudi vse ostale državne uprave.

Da so se zgodili pri davčni odmeri kakor druga leta, tako tudi to pot večje ali manjši pogreški, je pač gotovo in ob neobčutljivih razmerah, v katerih se je priredba izvedla, še posebno umljivo. Delegacija ministrstva financ ukrene vse, da se storjene napake po možnosti popravi. V ta namen se okrajnim davčnim oblastvom naroči, da posvetijo dohodninskim pritožbam osobito pažnjo, da vsak posamezni slučaj, ki se jim prtljavi, temeljito in nepristransko preiščejo ter povsod, kjer bi se pokazala očitna pomota ali krivica, po analogiji § 221 zak. o osebn. kar sama izvrše odpis preveč naloženega davka, ako obdačeni dohodki ne presegajo 6000 K. Pri dotičnih razpravah bo oblastvom, če le možno, stonilo v osebni stik z davkoplačevalci, ki se naj v svojih zadevah zaupno do njih obračajo, v svesti si, da prihajajo k uradnikom - rojakom, pri katerih gotovo najdejo potrebno razumevanje za svoje težnje, kolikor se zlagajo z državno blaginjo. Poskrbe pa se davkoplačevalcem tudi še druge olajšave, bodisi da se jim pod gotovimi pogoji izpregleda zamudni rok pri vlaganju pritožev, bodisi da se jim v upoštevanja vrednih primerih dovolijo ugodni obroki pri vplačilu davka. Seveda ni prozoreti, da tiči povod davčnim pritožbam mnogokrat zgolj v neznanju veljavnih zakonskih določb pri davkoplačevalcih. Tako se zlasti rado pozablja, da ni bilo dohodnine za leto 1918 odmeriti po dohodkih tega leta samega, marveč po onih iz leta 1917, kiso bili osobito pri kmetovalcih, pa tudi pri obrtnikih večinoma dokaj ugodnejši, vsled česar se je morala marsikomu predpisati višja dohodnina, nego bi odgovarjala sedanjim njegovim dohodninskim razmeram.

Vsak bolj dalekosežen ukrep delegacija ministrstva financ ni smatrala niti za donusten niti za umesten. Vest, da bi bila Deželna vlada kratkoročno razveljavila vso odmero za leto 1918 in ustavila vplačevanje davka, torej ni resnična. S takim sklenom bi se ne samo že itak močno zakasnela odmera zoneč odgodila na nedoločen čas, ampak bi se občno prizadela takisto država blaginja, na katero se haš deli radi naraščajočih potrebščih stavilo vedno večje zahteve. Pričakuje se od rodolubia davkoplačevalcev, da tudi oni trčujejo dani položaj ter z dobrotolnim in pravočasnim vplačevanjem davka pripomorejo k temu, da čim orele srečno premagamo prehodno dobo, v kateri se še nahaja naša mlada država, saj ne plačujemo več tujcem ali celo sovražnikom - marveč sebi.

Novinski pregled.

»GLAS NARODA«, ki je začel izhajati v Sarajevu kot organ demokratske stranke, prinaša v svoji prvi številki na prvi strani sliko kralja Petra s napisom »Živeo kralj!« Pravi: Ko se bo pisala zgodovina teh strašnih let, v katerih se je, kakor bi rekel narodni pesnik, bojevala poleg človeka tudi cela priroda, ostane herojska figura belega kralja med najimpaticnejšimi in najvzvišenjšimi toliko po svojem velikem trpljenju kolikor po svoji topli ljubezni za narod. Dalje prinaša lanek »U jedinstvu naš je spasc, izvajač, da naši zunanji sovražniki delajo z vsemi mogočimi silami, da bi razbili naše narodno jedinstvo iz bojazni, da jim ne postanemo nevarni sosede. Treba pribiti činjenico, da naš troletni narod ni nikdar stikal in noče nikdar stikati za tujimi zemljani in pokrajnami. Nasprotno, on zahteva, da se na mirovni konferenci natančno izvedejo Wilsonova načela o samoodločbi narodov, kajti samo na ta način bo zavladal med narodi trajni mir.

»PRIMORSKE NOVIN« pišejo, da noben človek ne more razumeti postopanja Lahov v naših krajih, katere so okupirali na temelju londonskega pakta. Nikakor nečemo uvideti, kar sicer uvideva vsa svet, da je londonski pakt jedno najstrašnejših in najmanj človeških del, kakršno se je moglo storiti samo v času, ko je vladal najmočnejši imperijalizem in ko je še obstajala Avstrija-Lahi nečemo uvideti, da nastaja nov svet, nikakor nečemo razumeti Wilsona, ki hoče, da se gradi novi svet samo na temelju njegovih idej.

Ne razumemo njihovega postopanja, ob enem pa moramo reči, da je obžaljeval. Čas pa bo nam sicer skoraj pokazal, kakše posledice bo rodilo tako postopanje Italije. Mi ostajamo na vse to hladnokrvni in mirni.

»LA GIOVANE ITALIA« na Reki pesuje Wilsova, imenuje ga pritepenca, ki misli, da zato, ker je poslal par figur, da konstatirajo smago na Pavi, in ker je prodal par vreč moka za težko zlato, da je dobil pravico, da trzi s italijanskimi dušami, postopajoč z njimi, kakor s svojimi črnimi sužnji. Pri-segajo, da bodo, ako bi bilo potreba, vse uničili z ognjem in mečem, da bo Reka ali italijanska ali je pa sploh ne bo.

»JUGOSLAVENSKI EKONOMI-STA« poroča, da je zagrebški trg popolnjen s laško tekstilno robo. Ta roba je najslabše kvalitete in niti z daleka se ne more meriti ne s češko ne s dunajsko. Čudno le, kako so mogli zagrebški trgovci naročiti toliko količino tega blaga.

»MARIBORSKI DELAVEC« piše k prvemu majniku: Slovenski delavec posveti proslavo 1. majnika zdravemu demokratizmu in socializmu. Kot preudaren mož ne pretirava slovenski delavec socializma. Socializirati hoče večja podjetja, hoče participirati na čistem dobičku, hoče doseči tiste razmere, da se človeka plača po delu in zmognosti in ne samo po spridevalih. Slovenski delavec pa noče boljše življenja, ker ve, da ga spravi v pogubo, je pretesen, da bi počenjal take poizkušnje, ki so se že podrugod docela ponesrečile. Da doseže slovenski delavec svoj cilj, pa je treba organizacije vseh delavskih slojev, toda samo na strokovni podlagi. Vsaka organizacija strop po političnih skupinah, je kakor krdo razkropljene vojske brez vodstva. Samo strokovna organizacija, ki se ne spušta v politiko, lahko pokaže tisto silo, katera bo delodajalcu imponirala, in ga po potrebi prisilila, da se mora delavca človeško plačevati. V tem znamenju in v dosegu tega cilja, proslavlja slovenski delavec svoj 1. maj kot svobodno državljani prvič v Jugoslaviji.

»NOVO DOBA« v Splitu piše k osnovanju ljudske stranke v Dalmaciji: Po našem pojmovanju znači osnovanje take stranke, za katero se zavzema »Jadranc«, v jedinstvenem narodu treh ver zabijanje trna v zdravo peto, to znači, nadaljevati ono, na čemur je Avstrija postavila nemoralni sistem svoje politike proti Jugoslovonom. Dočet najbolje Bosna. Mi vemo, da so v Dalmaciji ljudje, ki so sedaj izključeni iz javnega življenja radi svojega dvočlanskega ali celo sramotnega delovanja. Radi bi pa iskristili vsako priliko, da bi mogli zopet igrati kako vlogo. Rodoljubna javnost Dalmacije pa ne želi, da bi hudobni duhovi spet začeli zastripiti naše javno življenje, ki potrebuje sedaj bolj kakor kdaj poprej skladen in složenega napora, da se mlada država uredi na zdravih in dobrih temeljih.

»NOVA DOBA« v Celju izjavlja k prvemu majniku: Organizirano socialnodemokratsko delavstvo proslavlja svoj praznik. Dasi se v pojmovanju mnogih vprašanj ločimo od te stranke, eno nam je skupno: hočemo svobodo naroda in poedince, hočemo enakopravnost v političnem in socialnem pogledu, hočemo odpravo socialnih krivice in možnost gospodarskega obstanka in napredka vsakega posameznega člana naroda. Zato simpatično sledimo vsem stremljenjem soc. demokracije, ko grede v tej smeri na poti mirnega, naravnega in zdravega razvoja, na poti evolucije, z vso odločnostjo pa smo se in se bomo tudi v bodoče borili proti vsaki nasilnosti, proti vsem revolucionarnim stremljenjem, ki morejo narodu kot celoti prinesiti le škodo. Le tako naj se razumeva naš nastop in marsikatera trpkost in marsikatero nespornost, ki jo izginilo. V svesti si bomo, da narod sestaja iz raznih stanov in slojev in da nikdar ne gre staviti interese enega nad interese drugega, marveč da zahteva harmonični razvoj naroda sporednost interesov vseh njegovih sestavnih delov.

»TIMES« še vedno upa, da se bo mogel konflikt radi Jadrana rešiti sporazumno. Strasti so sicer razpaljene, ali Orlando se bo uveril, da je umerjenost modrejša in mnogo boljše. »Daily Telegraph« misli, da se more iz Orlandoovega manifesta zaključiti, da je Italija začela popuščati.

»JOURNAL DES DEBATS« razpravlja živahno o našem jadranskem vprašanju. V nekem članku navaja, kako se je Sonnino leta 1881. protivil ne samo aneksiji Reke in Dalmacije ampak tudi Trsta. Obirneje piše o Slovincih, o njihovih sposobnostih in njihovih pravicah.

»TRIBUNA« poroča, da je neki laški delegat na mirovni konferenci rekel, da je pač lahko, dati Reko Hrvatim, ali težko bo za Hrvate, da bi dobili Reko v svoje roke. Lahko imajo sedaj Reko in jo bodo čuvali. Na Reki stoji ardit, ki so najboljše žito Italije.

in general Diaz se je takoj po Wilsonovi izjavi odpeljal v Rim. — To se navadno grožnje, katerih so sedaj sicer polna vsa laška usta. Pa ne bo tako hudo s laškim odporom.

»NARODNA POLITIKA« priobčuje refleksije o obrti, trgovini in industriji med Hrvati pa pravi: Vsa naša trgovina, počenši pri malih do velikih trgovcih, je v rokah židov in tujcev. V mestu in na selu je dobro doba gostilna poleg trgovine v židovskih rokah. Pri drugih prosvitljenih narodih je vzbujena zavest, da nikdo ne kupuje pri tujcu, pri nas pa je geolo svoj s svojimi! le pusta fraza. Mi puščamo naše ljudi, da jih tujci in židje ublijejo z nepošteno konkurenco, reklamiramo ali potom tendencioznih informacij svojih informativnih zavodov. Na ta način obogatujemo žide in tujce, da nas kasneje izkoriščajo in izpodrivajo. Še huje kakor v mali trgovini, je v velikih industrijskih podjetjih. Storimo vse mogoče, da bodo te najvažnejše panoge narodnega gospodarstva narodne in našemu narodu na korist.

Politične vesti.

Shodi J. D. S. 4. maja. Prihodnjio nedeljo dne 4. maja priredi Jugoslovanska demokratska stranka sledeča javna shoda: v Skofljici pri Ogorelcu ob 3. pop.; v Studencu pri Krškem po rani maši (obenem občni zbor).

Ljudski shod pri Sv. Marjeti v P. se je vršil na belo nedeljo po rani maši ob izvanredno veliki udeležbi. Govoril je poslanec Fr. Voglar, dr. Koderman in učitelj Vanda. Ljudstvo je bilo zadovoljno in navdušeno.

Zaupni sestanek JDS. v Hnočah pri Mariboru se je vršil tukaj v ponedeljek zvečer. Poslanec Voglar in dr. Koderman sta govorila o strankinem programu in o političnem položaju. Nato se je ustanovila nova krajevna organizacija JDS.

Stajani ljudski shod v J. D. S. v Slov. Bistrici. Čeprav je začelo ravno opoldne deževati in so ljudje že dopoldne nad dve uri poslušali naše govornike na gospodarskem shodu, je bil vendar tudi naš politični shod JDS na belo nedeljo popoldne tako sijajno obiskan, da sta bili obe dvorani v Narodnem domu čisto polni. Državna poslanca dr. Vekoslav Kukec in Ivan Kejžar sta podala lepo poročilo o političnem položaju v Jugoslaviji, delovanju narodnega predstavništva in zlasti demokratskega kluba. Dr. Reisman pa je naslikal nesramno in pogubno gospodarstvo prejšnjega nemčurjskega občinskega odbora v Slov. Bistrici, kar je izzvalo med zborovalci ponovno ogorčenje medlice. Pri slučajnostih sta se oglašila še dr. Florijan Kukovec in Peter Novak, ki je želel pojasniti, zakaj se je tako zelo porazila železnica. Poslanec Kejžar je razložil, da je to posledica zanikarnega avstrijskega gospodarstva in le prehodnega značaja. Zborovalci so nato sprejeli resolucijo, v kateri se izrečejo enodušno za popolno ujedinjenje s Srbi in Hrvati in pozivljajo vlado, da takoj vpleje samoupravo v zmislu dr. Kukovečevega predloga. — Shod, ki je trajal skoro tri ure, je pokazal, da ima JDS. tudi v našem okraju močno zaslombo, treba je le čisto iti med ljudstvo, ki je željno poduka.

Gospodarski shod v Slov. Bistrici. Slovenjebistriški okrajni zastop in okrajno hranilnico so biviš komisar dr. Kramer in nemčurški hranilnični odborniki tako obremenili z vojnimi posojili, da so ju gospodarsko popolnoma uničili. Okrajni zastop ne more popravljati cest, ker z dohodki komaj obresti plačuje, hranilnica pa ima vojna posojila in denarja nič. Novi slovenski odborniki pri okrajnem zastopu in hranilnici so torej že od prevzetja prevdarjali, kako bi radi tega najlažje rešili okraj gospodarskega poloma. Dr. Florijan Kukovec je zato sklical na belo nedeljo vse župane in občinske odbornike iz okraja, radi gornjih posojil na gospodarsko posvetovanje. Naše ljudstvo pa se danes tako zelo zanima za javno vprašanje, da je veliko dvorano okrajne hranilnice čisto napolnilo in z vso pozornostjo sledilo čez dve uri izvajanjem govornikov. Predsednikom shoda je bil na predlog dr. Florijana Kukovca izvoljen g. župnik Medved, ki je poročal o stanju Okrajne hranilnice, dr. Florijan Kukovec pa okrajnega zastopa. Nato je podal državni poslanec dr. Vekoslav Kukec v poljudni obliki temeljite nasvete, kako bi se okrajni zastop in okrajna hranilnica najlažje rešila svojega mučnega bremena, in obenem poročal o svojem predlogu za vpeljava obširne samouprave. Dr. Florijan Kukovec je ljudstvu tudi razložil velik pomen Zrinsko - Frankopanova, ki sta se pri nas v gradu Freisteinu na Spodnji Poljskavi shajala z Erazmom Tatenbachom. — Debate so se udeležili poslanec Peter Novak, državni poslanec Pišek in več kmetov. Zborovalci so končno odklonili prevzeti odgovornost za vojna posojila, ki so jih neupravičeno najeli nemški odborniki in upravičeno zahtevali, da jih plačajo slednji.

»Obzor« o Slovincih. »Obzor« je v sredo priobčil članek, ki se bavi izključno s Slovinci in s slovensko politiko. »Moramo priznati, tako piše zagrebški list, da smo bili od prvega trenutka izenačeni, kako so Slovinci hitro razumeli samostojno avstrijsko upravo s svojimi ljudmi in kako je ta uprava brezprikopno funkcionirala v vseh starih. Treba je samo pogledati železnice in prehrano, dva najlažja re-

sorta, kar je manjkalo materijala, pa uvidimo, kako so Slovinci disciplinirani in organizirani. Isto se je pokazalo tudi v politiki. Vključ dolgoletni strankarski borbi med klerikalci in liberalci se je posrečilo Slovincem skleniti sporazum in prevzeti vlado svoje pokrajine v svoje roke. In to v vrlo težkih razmerah, ker so imeli Slovinci od prvega trenutka proti sebi dva sovražnika; italijansko okupacijo in nemško nasilstvo. Napram Italijanom je bilo treba upotrebiti diplomatska sredstva, proti Nemcem pa orožje. To je bilo tudi izvedeno in moramo priznati, da so to večinoma izvedli Slovinci sami. V tej situaciji so Slovinci prikožili tudi svoj državni politiki tako, da čim najbolj prilagode svoje slovenske interese državnim interesom. V to svrhu so se v Beogradu potrudili, da si v vseh ministrstvih zagotovijo tak vpliv, da lahko povedo čitljivo svoje koristi, dočim so se v narodnem predstavništvu in v vladi družili s strankami, ki se od nji programatično in še kako razlikujejo. Slovinci klerikalci in socialisti so vstopili v ministrstvo kot republikanci in so podpirali to ministrstvo skupno z liberalci, ki so kot člani demokratske stranke monarhisti in centralisti. Celotno vprašanje centralizma so nastopali slovenski klerikalci skupno z ministrom Pribečevićem, dasi so oni programatično sigurno federalisti. To vprašanje notranje državne ureditve naravno za Slovence ni imelo praktične važnosti, ker izvajajo vse njihove stranke, tudi one, ki so programatično centralistične, v praksi za Slovenijo avtonomizem, a g. minister Pribečević, ki uvaja v Hrvatski potom uradniške vlade centralizem, si ne upa dotakniti Slovenije, ker se zaveda, da bi ga v tem slučaju ostavili vsi Slovinci do poslednjega liberalca. Tako je bilo zamišljeno vladanje v Sloveniji in verjetno je, da bi se bila ta politika nadaljevala do konstituant, da ni nastal spor med socialisti in ministrom na eni strani, a med klerikalci in liberalci na drugi strani. Socialisti so izstopili iz ministrstva in predali so ostavko tudi pri pokrajinskih vladah. Prva praktična posledica socialističnega izstopa je bila napoved železničarske stavke, ki je za sedaj odgojena. Druga posledica je poostrenje borbe med liberalci in klerikalci. — Razen tega se je pokazalo, da slovenska javnost iz raznih vzrokov nimalo ni zadovoljna z delovanjem svojih voditeljev in da se pripravlja — secesija tako pri klerikalcih, kakor pri liberalcih in da je na potu nova radikalna kmetijska stranka, ki bi nastopala roko v roki s socialisti. — Članek se na to obširno bavi s politiko dr. Korošca in »Jugoslovanskega kluba«, katerima med drugim očita, da kažete v Beogradu monarhističnega »pagata«, doma pa čuvata za volitve republikanskega škisac. Ni nam treba posebe naglašati, da so »Obzorov« izvajanja, v kolikor se tičejo naše dvoumne slovenske politike, tendenciozno prirojena, kar mora biti razvidno vsakemu političnemu otroku. Zato se nam ne zdi vredno, da bi polemizirali z onimi izvajanj. Samo to hočemo poudariti, da čuje »Obzorov« članek očividno travo rasti, ko z vso resnostjo zatrjuje, da ni »slovenska javnost zadovoljna s svojimi voditelji in da grozi »secesija tako klerikalni, kakor liberalni stranki.« Menda je ta bajka samoniklo zrasla na člankarjevem zelniku!

Iz Vinice. Daleč smo od slovenske metropole, nič ne slišite od nas, gospod urednik, a vendar se ne more reči, da Vinica spl. Drami nas v prvi vrsti železniško vprašanje. Kako bi se povzdignil naš kraj, da gre to podaljšana dolenska proga v smeri Crnomelj - Vinica - Ogulin. Vse prebivalstvo si želi ožjih stikov s svetom, da bi se nam odprl svet, in da bi ne bili več zaplankani kakor smo. Upamo, da se nam ta želja izpolni. Poleg železniškega vprašanja je na dnevnem redu bolj proti tukajšnjemu boljše življenje. Borimo se z vsemi silami zoper to pogubno s kugo. Hrvatska je takoj čez Kolpo. Tam se širi neumna nezadovoljnost, da je žalostno povedati. Kaj čuda, da udarjajo valovi na kranjsko stran. A da se je sosebno v Vinici tako razpela ta socialna bolezen, je največ kriv tukajšnji Kočevar župnik König. Zaradi svoječasne dopisa v »Slov. Narod«, se je naš Kočevar v cerkvi strašno usajal. Rekel je, da ga vsi ljudje ne spravijo iz Vinice. Ta kočevski hindrondar ima mnogo masla na glavi. Proti Srbom, našim odrešenikom, rovari in spletkari vsepovsod. Učiteljico L. M. iz Stare Lipe je vprašal: »Za kaj ste pa Vi?« »Za kraljestvo!« je odločno odgovorila gđ. učiteljica. Na to on: ... torej imamo Harambošo! Fante je šuntal, naj ne grede k vojakom. Priča J. M. iz Vinice h. št. 27. Pred ljudmi javno govori, da bi morali Radica oprostiti. Ženam je pravil, da bodo izkubili vse podpore za padlimi možmi (priča M. Moravec iz Vinice h. št. 47). Zato so seveda potem nezavedne ženske govorile: »Karlja hočemo me. Karlja, ki nam je podpora deliti. Pred ljudmi govorijo: »Kaj vam bodo dali Srbi, saj sam nič nimajo, kakor par kuncve in par buče. Našli bi lahko še sto in sto takih Kočevarjevih trehov, ali bolje rečeno vlezalcaških sočeti. In kaj je bilo to v Vinici na velikonočno gran-

nike! Tega ne bomo pozabili nikdar! Od sobote na nedeljo ponoči so viniški boljševiki streljali z vso silo po vasi s puškami, samokresi in možnarji, da celo dinamit so imeli. Od 1. do 2. ponoči so izstrelili samo pred nek tukašnja hišo čez 80 strelcev. To se ve, da nismo zatisnili očesa celo noč. Nedelja je bila potem mirna, a topiči so pa pokali, kakor na fronti. Orožništvo se ponoči ni pokazalo izpod strehe, čez dan ni pa ničesar ukrenilo. Najhujši dirindaj pa je bil velikonočni ponedeljek. Takoj po prvi maši je sklical župan občinsko sejo zaradi nameravane železnice Crnomelj - Vinica - Ogulin. Tu se je nagneto vseh mogočih bedastih elementov, ki so pri prvih županovih besedah napravili kraval. Vpili so: ... železnice ne rabimo, dol z gospodo, živele republika! Od župana so hoteli imeti pečat, s katerim se je žigal papirnati denar. Vpili in razbitali so no mizah, da je bilo grozno. Zda so nastopili govorniki-boljševiki vsevprek. Nekdo predlaga, da se župan nemudoma odstavi, da se mu vzame blagajnica in spisi. Zmečnuva je bila čim dlje tem večja. Orožništvo je pa bilo — tihi onazovalec. Ta boljševiška komedija je trajala od 8. do 11. ure. Napisali bi lahko še več drugih hušjih reči, a za danes zadostuje to. Kar je viniških resnih mož, trdijo vsi, da bi se v Vinici ne bilo nikdar pojavilo boljševišvo, če bi župnik ne bil šuntal in hujskal ljudi. To je naravnost veleizdaja, kar je ta Kočevar pri nas počel. Kaj bi se bilo zgodilo s kakim drugim župnikom v bivši gnli Avstriji, če bi bil tako rogovilil zoper javen mir in red in zoper dinastijo? Kako kratek proces bi bili naredili z njim. Tudi s Königom bi bilo umestno tako obravnati in boljševišvo bi tu kmalu poznilo. To je pač žalostna slika, gospod urednik, iz prelepe Vinice, o kateri polje naš rojak Oton Župančič: ... teh krajev ne pozabi, kdor se svetlobe njih je nasesal!

»Današnja posebna poročila.»

ZAGREBSKI NADŠKOF ZA DR. MAHNIČA.

Zagreb, 2. maja. Zagrebški nadškof dr. Ante Bauer je interveniral preko dunajskega nuncija pri rimski stolici v prid škofa dr. Mahniča. Objednem se je obrnil v imenu vseh katoliških škofov Jugoslavije do beogradske vlade s prošnjo, da posreduje tudi ona pri italijanski vladi in doseže, da izpuste Italijani silovasega škofa iz vjetništva.

SPREMENBE PRI DENARNIH ZAVODIH V BOSNI.

Sarajevo, 2. maja. Dosedanja avstro-bosanska banka se je prekrstila v Kreditno banko, Hrvatska centralna banka se je združila z Jadransko banko.

SPLITSKA »ZASTAVA« ZOPET PRIČELA IZHAJATI.

Split, 2. maja. S 1. majem je začela zopet izhajati »Zastava« kot neodvisen napreden glasnik dalmatinske inteligence. List je bil ob pričetku vojne, kakor znano, od avstrijske vlade ustavljen. Urejuje ga znani hrvatski črniskar Oskar Tartaglia. V uvodniku naznanja list, da bo stal politično na stališču monarhije in centralizma.

RAZPAD MUSLIMANSKIH STRANK V BOSNI.

Sarajevo, 2. maja. Muslimanska skupina okrog »Jednakosti« je popolnoma razpadla. V Demokratsko stranko so vstopili poslanci: dr. Mehmed Zečević, Ibrahim Šarić in Zamugdžić, v srbsko radikalno stranko pa minister Šefik Gluhčić, dr. Muzejnović in Salihagić. Šerif Arnautović je poslal listom izjavo, v kateri pravi, da ne namerava opustiti svoje dosedanje politične rezerve, da se pa pridružuje srbskim radikalcem.

VELIKA SKUPŠČINA JDS. V BANJALUKI.

Banjaluka, 2. maja. V nedeljo se vrši v Banjaluki velika skupščina JDS., katere se udeležijo med drugimi tudi ministri Svetozar Pribečević.

ZBOROVANJE SEPARATISTOV V ZAGREBU.

Zagreb, 2. maja. V nedeljo 4. t. m. se vrši v Zagrebu skupno posvetovanje vseh hrvatskih separatističnih skupin, razen Radicevičev. Kakor se zatrjuje, se bo na dan izvršila fuzija med Starčevićanci in Lorkovčanci. »Hrvat« in »Novo Vrijeme« prenehata izhajati, namesto njih pa izide nov velik dnevnik. Separatisti se nadejajo, da se jim bo pridružilo tudi večje število bosanskih poslancev in to ne samo hrvatski, ampak tudi muslimanski. Na ta način ojačen blok bo stopil v dogovore z Jugoslovanskim klubom v Narodnem Predstavništvu.

KOOPERACIJA?

Beograd, 2. maja. »Pravda« poroča, da se vrše dogovori med voditelji srbskih radikalcev in slovenskih klerikalcev v kooperaciji obeh struj v Narodnem Predstavništvu.

Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev.

MARIBOR.

Deželna vlada za Slovenijo je prejela dne 1. maja od generala Majstra iz Maribora nastopno brzojavko: »S svojimi možmi smo pred pol leta osvobodili slovenski Maribor in slovenski Stajer. Danes praznujemo polletnico tega vstajenja ter obljublamo deželni vladi in vsemu narodu, da bomo tudi nadalje vtrajali na severnem breniku naše ujedinjene domovine ter trdno dr-

žali svojo jugoslovansko posest. Bog živi našega vladarja! Bog živi našo lepo Jugoslavijo!

NEMCI PROTI KONFERENCI.

Ljubljanski dopisni urad poroča dne 2. maja: Potem ko su Nemcem iz Pariza v aprilu začele dohajati razne vesti, da se ima prisoditi Celovec Jugoslovonom, so začeli koncentrirati iz Koroške, Solnograda, deloma pa tudi iz Štajerske in Dunaja velike sile, da »očistijo« Koroško. Napad se je končno določil na začetek maja. Skozi ves april so Nemci nadlegovali naše čete z nenadnimi napadi, puščanjem in zadnji čas tudi s topovskim obstreljevanjem mostišč ter so s tem s sveta spravili znano premirje, katero se je bilo sklenilo meseca januarja. Pri tem je Nemcem prekrizalo račun slovensko prebivalstvo v okupiranem ozemlju, katero se je 28. aprila v nekaterih mestih proti njim vzdignilo in so naše čete vsled tega izčistile predpogoje pred svojimi pozicijami, zlasti glede artiljerije. To se jim je tudi v polni meri posrečilo in so pri tej akciji zarobili nad 300 mož, 12 topov, med tem ko so nadaljnjih 12 topov popolnoma uničili. Nemški skrbno pripravljene napad na Velikovec je bil s tem v naprej bistveno oslabilen. Danes ob 4. zjutraj se je ta napad začel, zlasti z veliko silo na vzhodni del mostišča, katero je s svojimi izpostavljenimi krili že od davno nudilo sorazmerno ugoden položaj napadalcu. Kakor hitro se je videlo, da je nevarnost na vzhodu postala znatna, je bilo treba potegniti posadko mostišča preko Drave. Pri tem smo izgubili največ 200 mož na ujetnikih in dva topa. V prejšnjih bojih zajeti nemški topovi so bili že večeraj spravljani preko Drave. Naše izgube so minimalne ter so vse prenašale vesti, ki jih širijo neodgovorni ljudje, neke potvorenje, ampak naravnost lažnjive. Nemški napad proti Dravogradu se je razbil. Za vse te boje so Nemci imeli že en teden zbranih 5000 mož in so obenem pozvali več letnikov rezervistov pod orožje. Protidredbe od naše strani so v polnem teku.

LDU. Maribor, 2. maja. Večeraj je Maribor praznoval polletnico svojega osvobodjenja. Na predvečer je bil mirovni trg slovesna služba božja, katere se je vdeležilo celokupna mariborska posadka z generalom Majstrom na čelu, predstojništva civilnih oblastev ter slovenske šole z učiteljskim. Službo božjo je opravljal vojni superior Rant, ki je imel na vojaštvo vnešen govor, v katerem je med drugim povdarjal, da še ni čas, da bi se mogli neskaljeno veseliti narodnega vstajenja, pozivljali na edinstvo in slogu, da zastavimo vse svoje moči za mir in red; moč brez reda ubija samo sebe, kjer ni reda, preti razpaz in smrt. Vzpodbujal je navzoče, naj vztrajno delajo na to, da svoj od smrti in tisočletnega robstva vstali narod povzdignejo do moči in slave. — Bila je prisotna tudi ogromna množica ljudstva iz mesta in okolice. Raz balkon mestnega magistrata sta govorila general Majster in mestni gerent dr. Pfeifer. Po končani službi božji je godba zaigrala »Hej Slovanci«, srbsko narodno himno in »Lepo našo domovino«. Nato se je vršila pred slovensko cerkvijo paradno defiliranje vse posadke in slovenskega šolstva. Ob treh popoldne je bil koncert z vojaško godbo v prostorih Narodnega doma. — Ob devetih popoldne je bil v Studencih shod socialnodemokratske stranke, na katerem sta govorila med drugimi tudi poverjenik Kristan za slovenske in Falk za nemške socialne demokrate. Sprejeta je bila resolucija, ki jo prinaša »Napreč« z dne 30. aprila. Ob desetih popoldne je bil v veliki dvorani Narodnega doma shod JDS, kjer sta govorila prof. Voglar in nadrevident Arh. Ob 4. popoldne je bil v telovadnici / deške ljudske šole v Reiserjevi ulici shod slovenske krščanskosocialne zveze. Govorili so prof. Bogovič, dr. Hohnjec, dr. Jerovšek in dr. Capuder. Bilo je sklenjenih 6 resolucij: 1. o osvobojevanju Prekmurja izpod madžarskega jarma, 2. o osvobojevanju Primorja izpod laškega tlačanstva, 3. o osvobojevanju koroških Slovencev in njih združitvi v Jugoslaviji, 4. o ureditvi mej na severu proti Nemški Avstriji, 5. resolucija s ogorčenim protestom proti zvišanju železniških tarifov, 6. resolucija s protestom proti preganjanju Slovencev s strani požrešne in imperijalistične Italije. — Dan je potekel popolnoma mirno. Le okrog popoldneva se je zbrala gruča Nemcev z rdečimi znaki na prsih pred spomenikom princa Johanna in tam zapela Wacht am Rhein. Rdeče znake so večeraj nosili vsi znani mariborski pangermani.

LDU. Maribor, 2. maja. Franc Scherbaum, baron Twickl, dr. Mranlag, von Pachern in grof Attens so stavljeni glede svojega imetja pod državno nadzorstvo. Kurator je med drugimi tudi dr. Rosina.

LDU. Maribor, 2. maja. Danes je bil list »Marburger Zeitung« uradno ustanovljen.

Madžarski boljševiki in Jugoslovani. Madžarski komunisti so osnovali v Budimpešti poseben jugoslovanski sekretariat, ki ima nalogo delati boljševiško propagando med Jugoslovani. Sekretariat se nahaja v ulici Rossa št. 61. Jeli so izdajali tudi boljševiški jugoslovanski list, ki so mu dali ime »Crvena zastava«. List priobčuje članke hrvatske, srbske in slovenske. V boljševiški rdeči gardi služi okrog 3500 Jugoslovancev. Med temi je največ okrog 500 Slovencev. Večina tvorijo Bosanci. Vsi ti so bili prišli vstopiti v gardo, ker jih Madžari niso pustili domov, na drugi strani pa tudi naša vlada ni ničesar ukrenila, da bi jim omogočila povratek v domovino. Vojaki, ki služijo v rdeči gardi po pretežni večini seveda niso boljševiki. Dne 27. aprila so madžarski listi priobčili vest, da so Srbi odložili orožje in proklamirali diktaturo proletariata. Vlada je dala to vest plakatirati. Iz jugoslovanskega sekretariata je bilo poslanih več emisarijev v Jugoslavijo z nalogo, da delajo tam propagando za boljševiške ideje. V sekretariatu so zaposleni večinoma Srbi in Hrvati, nekaj uradnikov pa je tudi Slovencev. Njih imena ni bilo mogoče poizvedeti.

Polemika finančnega ministra z »Obzorjem«

LDU, Beograd, 30. aprila. (Dunajski urad.) Finančno ministristvo objavlja: V številki z dne 24. aprila piše »Obzorje«, da finančni minister zahteva nožanje posojilo 200 milijonov kron in vprašuje ali ima pravico zahtevati posojilo brez odobritve parlamenta. Za prvih 800 milijonov je dobil dovoljenje od srbske skupščine, za to posojilo pa od nikogar veli »Obzorje«. To pa ni res. Po zakonu o izrednem kreditu 130 milijonov dinarjev je finančni minister izredno pooblaščen, da more po odobritvi ministrskega sveta v svojo kritično izdatkov, v kolikor redni dohodki ne bodo zadostovali, najeti posojilo z kratkim rokom bodisi z nakaznicami ali menicami, bodisi z boni glavne državne blaginje, izdanimi v ta namen. Morebiti te vesti »Obzorje« na bi demantirali, ako ne bi bila objavljena v času podpisavanja državnih bonov in bi mogla, označujoč posojilo kot brezpraven akt finančnega ministra, motiti uspeh podpisavanja.

Zadušnica za Zrinjskim in Frankopanom

LDU, Beograd, 30. aprila. (Dunajski urad.) Danes so bili v saborni cerkvi svečani obredi za Zrinjskim in Frankopanom. Prisotno je bilo njegovo kraljevo visočanstvo prestolonaslednik Aleksander, vse najvišje državno predstavništvo in ogromno število prebivalstva vseh slojev. Občina je prispevala 80.000 K za spomenik in imenovala eno izmed najlepših ulic po njiju imenih.

Na čast Zrinjskemu in Frankopanu je sklenil beogradski občinski svet, da se naj imenuje Resavska ulica v svojem delu od ulice kralja Milana do ulice Durmitor — Zrinjskega ulica in v svojem delu od ulice kralja Milana pa do ulice kralja Aleksandra — Frankopanske ulice.

Beograd za spomenik Zrinjskemu in Frankopanu. Beogradska občina je votirala 30.000 kron v svrhu, da se postavi dostojen spomenik vitezu in borcu za narodno jedinstvo Petru Zrinjskemu in Franu Krsti Frankopanu. Deputacija mestnega občinskega sveta, ki je zastopala Beograd na zagrebških svečanostih, je vročila to svoto zagrebškemu županu dr. Skrljuhu.

Sprejem tujih novinarjev v Dalmaciji. LDU Dubrovnik, 29. maja. (DDU) Snuči je meščanstvo priredilo tujim novinarjem banket, na katerem jih je v imenu občine pozdravil podžupan Pughles, v imenu vlade poglavar Perović, v imenu meščanstva dr. Katlič in v imenu katoliškega duhovništva kanonik Lepotič. Vsi govorniki so naglašali, da je enodušna želja vsega naroda, da bomo pripadali edinstveni Jugoslaviji. Apellirali so na časopise, naj piše v tem smislu. Najprije je v imenu novinarjev odgovoril Mooney od pariske »Radio« - agencije, se zahvalil na priročnem sprejemu in zlasti na svobodnosti, s katero se je mogel vsakdo informirati pri vsaki poedini stvari. Časnikarji so se uverili o naših pravičnih zahtevah in jih hočejo podpirati. Za njim je govoril Ford od londonske »Morning Post«; tudi on se je zahvalil na priročnem sprejemu v imenu angleškega časopisa in obljubil v imenu novic, ki jih zastopa, da bodo verno poročali o naši pravični stvari. Tretji govornik Bertrand od francoskega »Ouvra« je dejal, da je iznenaden, ker ni pričakoval, da je vsa obala od Reke proti jugu naša; o tem je sedaj popolnoma uverjen. Opozorila na bas relief na Gunduličevem spomeniku, kjer z izjaka izhaja solnce. To je solnce jugoslovanske svobode, ki ne bo nikoli več propadlo. Pripominja, da je videl dovolj francoskih spomenikov tukaj, toda Francozi ne bodo postopali tako, kakor nekdo drug, in jih ne bodo reklamirali na tem zgodovinskem temelju zase. Pomniler od »Petite Girond« je izjavil, da je Francoska pustila mnogo sledov pri nas, najboljše pa kar je tukaj zapustila, to je duh revolucije in nezasne želje za svobodo. Zbudil je burno odzivanje. Potem so navdušeni zapeli maršljese. Po banketu je meščanstvo

pevalo in z vzkliki sprejelo goste do stanovanja. Dali so novinarji po želji odstopali v Mostar in Sarajevo. Dame so obsule viak s cvetjem.

Križevci. Tukanjani narodnjaki so uprizorili na Veliki ponedeljek in na Belo nedeljo nad vse dobro obiskano gledališko igrano »Rokovnjaki« v prid ubogi deci. Kot govornik je nastopil g. nadučitelj Fran Cvetko, ki nam je v kratkih besedah razložil to igrano ter obenem tudi naznanil shod JDS dne 4. maja. Igra je vodil gosp. Hauptman, ki je tudi igral glavno vlogo Nandeta, ki je mož na pravem mestu. Izmed gospodov mi je posebno omeniti gosp. Znidariča kot Stefana, gosp. Stefanca kot Blaža, gosp. Vrabla kot Tončka ter g. Križaniča kot Kozobrina. Tudi ta Tomaž je bil zelo dober. Vsa čast pa gre gđ. Polonci in ciganki Noni, ki sta izborna rešila svoji vlogi. Želeli bi pač sedaj bilo, da bi še nas ti novi igralci večkrat razveselili s kako prireditvijo ter tudi s tem zbudili zaspane sosede k novemu delu.

Otroški vrtec v Slov. Bistrici. Pred leti je kupila Ciril Metodova družba v Slov. Bistrici majhno hišico, da bi tamkaj otvorila otroški vrtec. Lepa ideja pa se ni mogla izvršiti, ker je bilo deloma premalo denarja za to, pa tudi otrok skoro ni bilo zadostno število. Izvrstno pa je uspeval do zadnjih dni nemški otroški vrtec, ki je bil nastanjen v novem šolskem poslopju Schulvereina. In tako v mestu skoraj nismo več slišali slovenske otroške govorice. Z nemško šolo je končno zginit tudi nemški otroški vrtec, to pa še ne more preroditi nežnih otroških src, ki jih je globoko zastrnila tuja vzgoja. Zato je občinski svet dne 29. aprila št. 1. na predlog predsednika dr. Reismana sklenil, otvoriti že 15. majnika slovenski otroški vrtec in sicer v prostorih prejšnjega otroškega vrtca. Vsled zanikarnega gospodarstva prejšnjih odborov na mestna občina za to nima potrebnih sredstev, radije tega je sklenila prositi podnoro pri vladi, obrača se pa tudi do javnosti, da ji s hitrimi denarnimi prispevki prisloži na pomoč in tako pomaga izvršiti to važno kulturno delo. Dr. Reisman je že takoj druzi dan izposloval pri krajini sodni in od sodnih poravnal 150 K za ta otroški vrtec in torej upamo, da se bodo tudi drugi rodoljubi tako energično zavzeli za našo našdrazje. Darove sprejema mestna občina v Slov. Bistrici.

Zavezniki.

Prvi maj v Parizu. LDU Lyon, 1. maja. (Brezlično.) V proslavo 1. maja je počivalo v Parizu vse delo. Zjutraj se je vršilo več zborovanj, ki so trajala popolnoma mirno. Popoldne je sklenilo nekaj skupin manifestantov predeti policijski kordon v bližini trga Place de la Concorde. Stražniki so se energično postavili v bran in nastal je na več mestih tepež, pri katerem je bilo ranjenih nekaj oseb. Mir je bil kmalu vzpostavljen.

Italija.

Lahi gredo nazaj. LDU Bern, 1. maja. Jugoslovanski tiskovni urad v Parizu poroča: Dasiravno italijanski senat, parlament in vsa javnost odobravajo stališče Orlanda in njegove vlade, vendar splošno prevladuje naziranje, da bo vprašanje Reke rešeno v soglasju z Wilsonovim načelom. Že danes lahko rečemo, da je usoda Reke že odločena. To je razvidno tudi iz izjave, katero je podal Orlando v svojem govoru v tork in ki se nanaša na stališče, katero zavzema glede Reke Anglija in Francija. Clemenceau in Lloyd George sta dejala Orlando pred njegovim odhodom v Rim, da se Francija in Anglija z ozirom na delstvo, da Italijanske zahteve v londonskem dogovoru ne obsegajo Reke, nikakor ne moreta strinjati z italijanskim naziranjem in bi odnehal kvečjemu toliko, da bi se proglasila Reka za mesto, ki tvori samostojno državo, toda samo s pogojem, da se zgodi to po kompromisu, ne pa kot dopolnilo k integralni izvršitvi določb londonskega pakta. Vsled tega nastopa zaveznikov se dela sedaj rimska vlada, kakor da ni nikoli zahtevala Reke. Iz Rima brzojavljajo listu »Morning Post«, da Italijanska vlada ne zahteva Reke. Vriše, ki je nastal v Italiji za priklonitev Reke, je glas ljudstva. Reka zahteva združitev z Italijo. Tak je položaj v resnici.

Sokol I. podpisuje sklepom večerajšnje odbore seje 10.000 K (deset tisoč kron) državnega posojila v dobrobit naše mlade Jugoslavije. Javimo to veselo vest brat-skemu članstvu v vednost. Na zdari!

Odbor.

Sokol I. in Sokol II. Izlet močkan-skega Sokola v Vevče, ki se je moral preteklo nedeljo radi deževja opustiti, se vrši v nedeljo, dne 4. maja z napovedanim sporedom. Opozorjamo brate na ta izlet in se pripravljamo za obilno udeležbo. Zbiramo se pred Mestnim domom ob 42. popoldne. Korakanje spremlja trobentaški zbor. Na zdari!

Izobraževalni odesk Sokola I. oozarja na današnje predavanja, ki se vrši ob 8. svečer v veliki dvorani Mestnega doma. Predava brat dr. Viktor Brekvar: Sokolstvo in kletena. Pri-telji Sokolstva, udeležite se predavanja polnoštevilno! Vstopnine ni, pač pa se hvaležno sprejemajo prostovoljni prispevki. Na zdari! — Odbor.

Sokol! Sokol! Udeležite se jutrišnjega polnočnega močkan-skega So-

la v Vevče - Zalog. Sokoli iz Ljubljane se zbirajo ob četrti na 2. pred Mestnim domom, odkoder odkorakajo točno ob pol 2. v Moste, kjer se pridružijo močkan-skemu Sokolu. Vsi prijatelji sokol-stva se vabilo, da se tega izleta čim najštevilneje udeležijo. Na zdari!

Sokol Moste pri Ljubljani opozarja na svoj jutrišnji pešizlet v Vevče - Zalog. Zbiramo se ob pol 2. uri pred jolo v Mostah, kjer sprejememo br. sosednja društva. — Odhod točno ob 2. uri. Brat-je! Sestrel Udeležite se v krojlih in na-rodnih nočah čimnajštevilneje tega 1. našega pešizleta. Na zdari! Odbor.

Sokol v St. Vidu nad Ljubljano vabi na svoj izlet v Tacen - Medvedo, ki ga priredi v nedeljo 4. maja popold-ne. — Izletu se pridruži, kakor se od-boru pravkar sporoča, tudi bratsko društvo iz Siške. — Zbirališče ob pol dveh pred Cirmanom, kjer se pridružimo ši-skemu Sokolu! Na zdari!

Za sanacije Sokolske zveze je po-daril ravnatelj banke »Slavije« g. dr. Ivan Bolé znesek 3000 K. Sokolska zveza se za ta dar iskreno zahvaljuje in želi, da bi našel plemeniti darova-telj mnogo posnemovalcev.

Žena in Sokolstvo. Včeraj nazna-njeno predavanje dr. Fuxa v Mestnem domu se ne vrši jutri.

Sokolski krol. Pišejo nam: Mno-ga Sokolov, telovadcev je, ki imajo ne-popolne kroje. Po večini jim manjka hlače, katere so ponosili, ali pa so jim med vojno postale premajhne. Vsi ti telovadci sedaj ne morejo nastopiti v kroju, ker je blago silno drago in se tudi ne dobi. Dobro bi bilo, da bi se do-volilo ob priliki javnih nastopov v kro-ju nositi tudi črne hlače. Bliza se dan, ko nas obišče naš narodni vladar, ka-terega bomo Sokoli pozdravili v kroju. Prepričan sem, da bo takrat vsak v kroju, kdor ga le ima. Sto in sto slo-venških Sokolov pa bo moral vladar-ja pozdraviti v narodnih oblekah, ker jim manjka hlače. Da bo tudi tem omogočeno udeležiti se sprejema v kroju, naj SSZ. dovolji nositi črne hlače. Da pa ne bo to motilo celote, naj se dotičnike uvrsti v posebne skupine odnosno štiristope. S tem si bomo pridobili veliko število članov v kroju, ker je danes marsikomu nemogoče, kupiti si nove hlače in na drugi strani bo mnogim vstrebano. — Član Sokola.

Dnevne vesti.

Shodi JDS v celjskem okrožju se vrše 4. t. m.: ob 10-uri popoldne v Slovenj Gradcu, ob 3. popoldne v Vele-nju (na obeh shodih poroča poslanec dr. V. Kukovec); ob 42. popoldne v St. Pavlu v Savinjski dolini; ob 8. zjutraj na Ponikvi; ob 2. popoldne v St. Janju pri Zibici.

Oseba vest. Gospod Ignacij Ver-baša, dolgoletni vodja in upravitelj Narodne Tiskarne, je imenovan za ravnatelja Narodne Tiskarne povodom svojega jubileja 35letnega vodstva te tiskarne. — Iskreno čestitamo!

Vojvoda Mišić v Ljubljani. Ljub-ljanski dopisni urad poroča z dne 3. maja: Potem ko se je bil kot zastopnik regenta prestolonaslednika Aleksandra udeležil zagrebških slovenskih povod-mo pokopa narodnih mučencikov Zrin-skega in Frankopana, je vrhovni povelj-nik armad kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, vojvoda Mišić včeraj ob 1/1. popoldne v družbi ministra dr. Kramerja s posebnim vlakom prispel v Ljubljano, da si ogleda prestolico Slo-venijo, vidi našo zemljo in se seznani z našimi razmerami. Na glavnem kolo-dvoru so ga sprejeli v imenu deželne vlade predsednik dr. Brejc in podpred-sednik dr. Zerjav, v imenu vojaške oblasti pa general Smilanič s svojim generalštabnim šefom podpolkovnikom Nedelcem. Ker javnost o prihodu jugo-slovanskega generalisima ni vedela, ni bilo večjega sprejema. Popoldne se je vojvoda Mišić v družbi zgoraj imeno-vanih predstavnikov odpeljal na Bled, da prvič v svojem življenju vidi biser Slovenije. Carovitost naše zemlje, sta-tistika in zdrava krepkost našega nara-da so vojvodo zadivile. Občudovale je delavnost naših ljudi in se nad vse po-hvalno izražal o njihovi discipliniranosti in rodoljubnosti. Vtiski, ki jih je ge-neralist Mišić dobil ob svojem prvem bivanju med Slovenci, so bili kar naj-naglednejši. Danes popoldne se vojvoda Mišić vrne v Zagreb.

Koroška deputacija pri vojvodi Mišiću. Pod vodstvom višjega sodnega svetnika Stierja se je včeraj zglasila pri vojvodi Mišiću koroška deputacija, da ga informira o naravnost obupnem položaju, v katerem se nahajajo koroški Slovenci, in ga naprosi za pomoč. Vojvoda je sprejel v prisotnosti gene-rala Smilaniča koroško deputacijo in poslušal z največjim zanimanjem izja-vljanje govornikov. Obiljubil je, da bo storil, kar bo v njegovih močeh, da se po-maga trpečim Korošcem, ter jih pozval, naj ne izgube nade, marveč zro z zaupanjem v bodočnost.

Oseba vest. V imenik kazenskih zagovornikov se je vpisal g. dr. Viljem Korošič, konceptant pri g. dr. Otonu Fetihiču, odvetniku v Ljubljani.

Gospod ravnatelj Matej Hlad je izvoljen za častnega člana novega Umetniškega oddelka Jugoslovanske Akademije v Zagrebu. Čestitamo!

Častno urizanje. Poroča se nam, da je izvolila češka akademija članosti našega današkega rojaka g. dr. K. N. N. terlechnerja, redarstvenega svet-nika in bivšega župana slovaškega zvezo, svojim pravim članom. Občanom našega občinskega sveta na

predlog iste akademije in profesorskega zbora češke univerze in tehnike v Pra-gi mesto ravnatelja na bodočem geolo-skem državnem zavodu v Prazi z naro-čilo, da organizirata ta zavod. — Kaj pa mi, ali ostanemo Jugoslovani tudi brez takega zavoda? In univerza slovenska?

Uradni List. Izšla je 84. številka od 30. aprila 1918. Prinaša naredbo de-želne vlade o oclajšavah pri izpolnjevanju zasebnopravnih denarnih terjatev in mnogo razglasov o oddaji trafik, o raz-pisanih mestih itd. Objavljen je tudi raz-glas, s katerim je deželna vlada odrek-la poverila notarjem drju Baumgartner-ju v Rogatcu, Galletu v Ljubljani, drju Karnitschniku v Kočevju, drju Mrav-lagu v Laškem trgu, Schwarzju v Pil-berku, drju Stöcklinierju v Mariboru, Swohodi v Komjaci, drju Wiestha-lerju v Mariboru in drju Winklerju v Slovenjem gradu. Notarji, ki jim je de-želna vlada odrekla poverilo, so z dnem razglasitve sklepa (t. i. s 30. aprilom) odslovljeni in ne smejo od tega dne na-prej več izvrševati poslov na ozemlju Slovenije.

Iz magistratnega gremija. Magi-stratni gremij je ugodil tem - le pro-snjam: K. Košaka, Emilije Popove in Pavle Mrakove za prenos gostilničarske koncesije in Frana Sturmaja za podelitev fiakerske koncesije; odklonil pa je te-le prošnje: Marije Cebokli, Milana Škerja in Marije Krepelke za podelitev gostilniške koncesije ter P. Krišča in Franje Ferlinčeve za prenos gostilniške koncesije.

Društvo jugoslovanskih novinar-jev v Ljubljani je prejelo znesek po 500 K, ki mu jih je daroval ravnatelj banke »Slavije« g. dr. Ivan Bolé-lakrena hvala!

S pošta. Pri poštnem uradu in pri glavnem brozavarnem uradu v Banjaluki v Bosni ste razpisani mesti poštinih vo-diteljev. Pravico do kompetence imajo le prometni uradniki počenši od IX. činovnega razreda naprej. Prosilci naj predložijo nekolokovane prošnje najkas-neje do 13. t. m. poštnemu in brozjav-nemu ravnateljstvu v Ljubljani. Vse stroške za preselitev povrne država.

Za glasilo srbskih železničarjev je pro-glašen list »Železnice« v Ljubljani, ki bo izhajal v vseh treh pravopisih in ki bo veljal za organ centralnega od-bora jugoslovanskih železničarjev.

Vsa društva in korporacije na Ko-roškem in bližnjem Stajerskem opozar-jamo na veliko narodno slavnost, ki se vrši dne 18. maja 1919 v Guštanju na Koroškem. Prosi se, da se vzame ta dan v obzir za eventualne druge prireditve. **Roman barona Hugo Silbernagel von Hilmershofen.** V Mariboru se na-daljuje zanimiv, pred kratkim v Ljub-ljani pričet roman. Začetkom posta je v Ljubljani vzbujalo pozornost sledeče ženitno oznanilo (priobčeno v »Slov. Narod«). Baron Hugo Silbernagel pl. Hilmershofen — Brenčič Fanči, poro-čena. Poroka se je izvršila na svečan način. Kmalu po poroki pa se je v Ljub-ljani pojavila neka dama, ki se je iz-dala za pravo ženo »barona« Silber-nagla. Pripovedovala je, da je iz Za-greba, da ima tam trgovino, da je njen mož kratko pred poroko od nje zahte-val 4000 K z izgovorom, da jih rabi za neko kupčijo, ki jo sklene v Ljubljani. Ta skupčija pa se je očividno nanašala na zgoraj omenjeno poroko. Od druge strani se tudi zatiruje, da si je ta »ženica« od svojega tasta pod pre-tvezo, da bo banke zaprte, »izposodil« 1000 K. Državna policija v Ljubljani se je po dognanju tega ženitnega romana začela zanimati za »barona« Silber-nagla, ki je to poroko sklenil na pod-lagi falzificiranih dokumentov in s tem zakrivil hudodelstvo bigamije. Mari-borska policija pa je prišla na sled, da je zapeljana druga žena. Fanči Brenčič te dni prišla v Maribor, kjer se skoro gotovo skriva pod drugim imenom tudi njen »soprogo«.

Ljubljanski vtis. Članek pod tem naslovom nam je pokazal, kakšen vtis napravi Ljubljana na tujca. Oni čast-nik je govoril odkrito in po resnici — zato je sodbena neugodna za nas. Tu se kaže naša zaostalost na polju umetne-ga stvarstva, tehnike in higijene. Vti-si so sicer trenutni, a ravno ti so na-vadno trajni zato čutimo iz njih nepri-jetno golo renico. — Lega Ljubljana se mu dopade, ker je v resnici krasna, dasi še ni izrabljena. Nezasidani pro-stor pred Slonom naredi menda na vsa-kega tujca isti vtis: kakaj ni tu park-Sveda je to le na prvi pogled, kajti pozneje bi videl, da bi bil ta park ne-potreben, ker je tik za njim naš krasni Tivoli, na levo muzejaki park in malo dalje naša »Zvezdca«, ki še čaka svoje prave ureditve. Ko bo razširjena Du-najaska cesta, nastane na tem kraju naj-krasnejši bulvard ljubljanski, ki bo vodil naravnost s kolodvora do »Zvez-de«, kjer se vsakemu odpre najlepši pogled na Grad. To je stvar bodočno-sti. Nikdo pa ne sme pozabiti, — če je pameten, — da imamo za seboj tudi pet let razbijanja in tujega gospodarstva raznih armad in glavnih stanov po na-šem mestu. Saj se nam razbili n. pr. samo nad 30 kandelabrov, da ne go-vorimo o nemožnosti asfaltiranja itd.

Prvi vtis, ki ga ima tujec, ko stopi iz kolodvora, je navedeno odločilo in če kdo po tem presoja Ljubljano, je svedča slabo za nas. Za enkrat tega nepopolna bitna čista s stariimi ogra-jami in nečistimi jarki nima nič vab-ljivega. Toda tudi to vprašanje se da rešiti le v svoji s celim regulacijskim planom. Veliki ljubljanski bulvard, (pod Dunajsko cesto) ki bi bil do 80 m

širok, z drevjem ob kraju bi segal prav do novega kolodvora, pred katerim se bo dal urediti lep park, ki ga bodo ob-dajale nove stavbe. Potem bo svedča prvi vtis, ki ga bo imel tujec v Ljub-ljani, popolnoma drugačen. Danes je samo vprašanje, koliko se da začasno popraviti kolodvorska okolica, da ne bo imel tujec vtis, da je prišel v pro-vincijalno ogrsko mesto, ki nima na sebi prav nič lepega.

Mestni in Marijin trg sta mu včas-To je prav. Pravi, da nimamo smisla za šport. To je tudi res. Upajmo, da bo kmalu boljše. Moda naših dam mu ne ugaja. Res se še pozna vojna — pa nam je bolj všeč, če smo bolj domači nego — židovski - zagrebški - pariški.

Splošno torej napravi Ljubljana na tujca slab vtis in priznajo, da to v tem času ni prijetno za nas, ker bi po-sebno tuji častniki po glavnem mestu presojali vso našo kulturo. (Ali bi se kaj zmotili?) To bi bilo za nas neugod-no. Roko na srce in vprašajmo se, kdo je kriv, da danes s svojim glavnim me-stom ne moremo nikomur imponirati in da imajo po njem tuji o nas slabo mnenje. Vzrokov je mnogo. Ljubljana se je komaj začela dvigati iz potresa, ko so prišla kritična leta in ji je bvlši sistem onemogočil razvoj. Priznajo pa tudi, da smo sami veliko premalo mislili na to, kaj nam mora postati Ljubljana. Napačno bi bilo dolžiti pav-lhalno enega ali drugega za grehe in napake desetletij. Usoda in slučaj sta nstvarili Ljubljano, kot je, zato se zdi tujcu, da je zanemarljena. Stavnitni urad je splošno po možnosti svojo dolžnost. Pogosto so ljudje brez umetniškega okusa in brez ozira na celoto stavili po svoji volji. V Ljubljani imamo 90% navadnih stavb brez originalnih in umetniških zanimivosti. Zato Ljubljana posebno strokovnjaku ne more imponi-rati, posebno če je videl druga lepa mesta. Toda vsak mora priznati, da ima Ljubljana vse predpogoje, da postane lepo mesto. Prejšnje generacije so nam zapustile nekaj lepih stavb, ki jih je treba ohraniti, kot dragocen spomin. Ljubljana je med tem postala glavno središče slovenskega dela SES. Ljub-ljana bo rastla. Zato pa sedaj ne sme-mo več prepustiti delo usodi in slučaj-u. To bi bil greh nad bodočnostjo. Treba je, da se razvija mesto po načr-tu. Svoboda bo nam dala novega vse-lja do dela — stavili bomo nove Ljub-ljano, ki bo naš ponos pred tujci. Zato je treba, kakor se je že pisalo, da bi poseben klub »Bela Ljubljana« posve-titi svojo pozornost razvoju mesta. — Kakor smo slišali, se je osnovala po-sebna komisija, ki naj reši vprašanje kolodvora oziroma železniške proge južne železnice ozi. izvrši vse regu-lacijski plan. Želim, da bi se vpraša-nje rešilo ugodno in da bi bila s tem dana možnost, da se mesto na tem kra-ju razvije po modernih načelih v smi-slu gospodarskih socialnih in umetni-ških potreb glavnega našega mesta. Zato mislimo, da je o tem treba skup-nega dela vseh in da bo le tako delo imelo uspeh, da bo naša bodoča Ljub-ljana nas prav predstavljala pred sve-tom. — da.

Silke Habsburžanov se vedno više po sobah okrajnega sodišča v Šmarju pri Jelšah. Neverjetno! Ali pričakujemo gospodje vstajenje propadle Avstrije? Na to pač čakajo zaman. Zato zahteva-mo, da takoj izgrinejo one silke iz sodnega poslopja in se nadomeste s slikami kralja Petra in regenta Alek-sandra.

Ureditev učiteljskih plač: službena doba. Iz oddelka za ureditev učiteljskih plač pri višem šolskem svetu se nam poroča: Da ne bo nepotrebnih reklama-clj radi odmerjene službene dobe, ozi-roma uvrstitve v činovni razred in pla-čilno stopnjo, se opozarja učitelstvo, da se službena doba šteje le od vzpo-sobljenostnega izpita do 31. decembra 1918. Primer: Nekdo je napravil vzpo-sobljenostni izpit dne 11. novembra 1896. Šteje se mu torej v službeno dobo čas od 11. novembra 1896 do 31. decembra 1918, tedaj 22 let, 1 mesec, 2 dni. Ker pa smo sedaj že v l. 1919., za-torej ima dotičnik v dekretu mesto 22 let, priznanih že 23 let, katere dovrši stoprav dne 11. novembra 1919, v višji plačilni razred na pride dne 1. decem-bra 1920. Pri omaknitvi v 2. činov-nem razredu naj se upošteva štiriletno napredovanje. Kar se tiče službene do-be bivših vojakov, naj bi se štela voja-ška leta dvojno, opozarja se, da se do-sejda v tem oziru ni stavil še nikak predlog od katerokoli poklicane strani, tozadevne reklamacije so torej doslej brezpredmetne. Pri prekinitvah se je dotičnikom, ki so dosegli že pri bivšem deželnem šolskem svetu, da se jim službena doba pred prekinitvijo všteta pri odmerjenju starostnih doklad, tudi sedaj odmerila v službeno doba, iz-venzemji seveda doba prekinitive. Iz po-litičnih vzrokov suspendirane učitelje (prezanjance) se je rehabilitiralo.

Kaj pa Šmarino pri Ljubljani? Iz dnevnih novic smo razvideli, da priredi močkan-ski Sokol v nedeljo, dne 4. maja popoldne pešizlet v Vevče in od tam nazaj čez Šmarino pri Ljubljani. Na-rodni Vevčani že pozivljajo občane, naj prirede gostom leo sprejem, ki naj bi jim za vedno ostal v spominu. Kaj na naši fantie in se posebno naša dekleta? Ali smo mi res vsi tako silno zaspani in nezavedni? Mislim, da ne: treba je le malo podresati — pa bo že šlo. Lahko

bi sicer tudi mi že davno mislili na to, da si osnujemo tu pri nas doma lastno sokolsko društvo in jaz sem prepričan, da bi nam šli pri tem bratje iz Most radevolje na roko; pa o tem o priliki. Za danes le: Dekleta in fantje! Se je čas, da se pripravimo in dostojno sprejmemo v nedeljo k nam dole goste. Zberite se v kar največjem številu, da tako skupno in javno pokažemo, da se tudi mi zavedamo naših narodnih dolžnosti in da skupno z našimi brati preživimo ta dan par veselih trenutkov. — Kolikor nam je sedaj znano, pridejo gostje k nam okrog 7. zvečer in imajo kratak oddih pri Tinčnu. Fantje in dekleta — na plan! — Eden, ki ne spi.

Državnim uslužbencem iz Trsta in Goriskega. Vselej zaprosila odbora, ki si je nadel nalogo, da izposluje dovoljenje za prevoz rodbin in pohištva državnih uslužbencev iz Trsta in Goriskega, je tukajšnja italijanska misija (Missione italiana Armistizio - Delegazione di Lubiana), ki je nastanjena v Zvezdarski ulici št. 1 (Virantova hiša) nasproti Sv. Jakoba cerkvi, dobila od italijanske vlade zagotovilo, da bo leta olajšala samo državnim uslužbencem v Sloveniji prevoz njihovih rodbin in pohištva iz zasedenega ozemlja ter v to, ako potrebno, opremila posebne vlake. Nekoč lekovane prošnje je vložiti ali naravnost ali potem gorinavedene misije na Regio Governatorato Ufficio I. T. O. v Trstu. V prošnji mora vsakdo prosti dovoljenja za izselitev (espatrio), napovedati svojo prejšnjo službovanje in bivališče, rojstni kraj in dan, imena staršev zase in za one osebe, ki se nameravajo izseliti v Jugoslavijo. Označiti je treba, koliko pohištva namerava izvoziti. Prošnji je treba priložiti slike vseh, ki se izselijo; za otroke pod deset let se ne zahtevajo slike. Rešitev prošnje je pričakovati tekem 20 do 30 dni.

Pri odboru se je doslej zgledalo 138 strank, ki želijo prevoz bodisi oseb, bodisi pohištva ali priljage. Radi različenosti razmer in krajev pri posameznih strankah in radi nedostanka natančnejših informacij in fotografij odbor ne more sestaviti za vse skupne prošnje, katere rešitev bi se brezdvomno zavlekla za mesece. Vložiti naj zato vsakdo sam svojo prošnjo. Seznan vseh onih, ki so se zgledali pri odboru za izselitev, oziroma za prevoz pohištva, je na vpogled v Uradu za zasedeno ozemlje, Dunajska cesta št. 31. od 3. do 5. popoldne. Na podlagi tega seznama lahko vsakdo stopi v stik z osebami, s katerimi bi se eventualno izselili skupaj.

Odbor smatra, da je storil vse, kar mu je bilo mogoče in smatra tedaj svojo nalogo za končano. Odbor.

Kaj pa naši gradovi? V »Slovenskem Narodu« je bil članek o klubu »Bela Ljubljana«, ki naj bi skrbel zato, da se ohrani, kar je v stari Ljubljani častivrednega in daje načrte za bodoči razvoj Ljubljane. Vsakemu je jasno, da je tak klub potreben in ni dvoma, da se bo kmalu ustanovil. Istčasno je prof. Suher pisal v »Slov. Narodu« o umetniški vzgoji našega naroda, kjer je povedal mnogo lepih misli o umetniškem bogastvu naše domovine in kako naj se budi v narodu, posebno pa v mladini smisel za našo domačo umetnost. Pri tem smo se spomnili naših gradov. Nihče ne more tajiti, da so naši gradovi pravi kras naše domovine in da dajejo celim pokrajinam neko svojo značko. Spomnimo se n. pr. samo na blejski gradič. Ali si morete misliti naš Bled brez onega gradiča na strmi skali in onega okroglega stolpca z rdečo streho? Ali ste kdaj videli naš ponosni Turjak? Ali n. pr. Hmeljnik? Res je, da so ti gradovi nekak spomin naše sužnosti — pa so tudi spomin naše preteklosti; res je, da je v njih zakopano naše trpljenje, res pa je, da je v njih tudi naša zgodovina; res je, da je pod njimi trpel naš narod, res je pa tudi, da je v njih mnogo stare umetnosti. Zato bi bilo treba naše stare gradove ohraniti bodencosti, da ostanajo za vselej spomeniki naše preteklosti. Doselej so bili gradovi skoraj brez varstva. Neki gradič na Dolenjskem sta kupila n. pr. dva brata — kmeta in sta ga v sredi podrla, češ, da bo več prostora. Krasno pročelje z vhodom je propadlo. Zdaj stoji tam nestor. Pa še več. N. pr. krasni žužemberški grad, kjer so se ustavljali naši junaki, ko so se vračali iz turških bojev, je dal njegov lastnik nemški knez Auersperg razkriti, da ni bilo treba plačevati sanj davka. Krasna viteška dvorana, z ogromnim obokom je s tem predana usodi. To se je godilo pred našimi očmi. In koliko enakega! Po vseh deželah so v zadnjem času skušali zavarovati take stare zgradbe pred raspadom. Celo razvaline so ohranili, da ne propadejo popolnoma, ker imajo svojo zgodovino. Pri nas se doslej osrednja vlada za to ni brigala, mi sami pa tudi ne dosti. Zdaj pa so postali gradovi po večini last države in treba bo poskrbeti, da pri tem ne bo trpela njih zgodovinska vrednost. Iz nekaterih gradov bodo nastale invalidne kolonije, drugod bodo šole, drugod podjetja itd. Mislimo, da se gradovi lahko porabijo za eno in drugo, pri tem pa naj se ohrani njih starinska notranost in zunanost. Iste valja gledati vzor in naslediti obliki.

njih. Tu in tam bi bilo celo mogoče marsikaj lepo rekonstruirati, kar bi posebno po onih gradovih, kjer bodo invalidi, bilo dovolj ali, ki bi pri tem za sabo pomagale. S tem bi se rešila marsikatera še napol raspadajoča zgradba in bi se ohranila bodočnost. Naložbe muzejskega društva bi morale v tem oziru priti a predlogi, vlada sama bi morala izdati neka navodila, da se ne bo brez potrebe uničevalo to, kar naj ostane v okras in spomin deželi in narodu.

Usmiljenim srcem. Uboga deklica brez staršev in domovine, je bila po voženi od cestne železnice in prišla ob nogo. Pri tem je bila okradena in prišla ob vse perilo in obleko. Usmiljeni ljudje naj jej darujejo v denarju ali obleki. Naslov pove naše upravništvo.

Lov mestne občine Škofjeloške se bo v sredo, dne 28. maja 1919 ob 11. uri na uradnem dnevu v Škofji Loki v občinski pisarni na javni dražbi oddal v zakup za dobo od 1. avgusta 1919 do 31. julija 1924. Zakupni in dražbeni pogoji se zamorejo vpogledati pri okrajnem glavarstvu med navadnimi uradnimi urami.

Odpravniki vlakov nosijo kot službeni znak mesto dosedanjih rdečih čepic na levem rokavu 8 centimetrov širok rdeč trak.

Drofenigovo hišo na Mestnem trgu, ki je dograjena in za katero je mestni magistrat izdal uporabno dovoljenje, je vzela v najem tvrdka Suttner (Maire).

V Celju je umrl g. Josip Hočevar, krojaški mojster in hišni posestnik. Pokopnik je bil vrl narodnjak, ki je stal v narodnih vrstah že v časih, ko si ni v Celju še nobeden obrtnik upal javno izpovedati svojega slovenskega mišljenja. Bil je kremenit značaj, soliden obrtnik, ki je užival v vseh krogih, tudi pri narodnih nasprotnikih, ugled in spoštovanje. Bodi vrlu možu, ki je bil krepak stebel slovenstva v Celju v najtežavnejših časih, ohranjen časten spomin!

V Mariboru je kupil hišo z gostilno in mesarijo na Tržaški cesti št. 3 Slovenec Jos. Kliček iz Podčetrčka.

Umrl so v Ljubljani: gosp. Alojzij Lilleg, naddavkar v pok.; ga. Ana Jurca, ga. Ana Arzenšek; v Krškem ga. Terezija Jurčec; v Št. Rupertu gosp. Joško Prelih. — Prizadetim rodbinam naše sožalje.

Kino Ideal predvaja danes, v soboto prvič željno pričakovan film »Zidinja«, posnet po znameniti drami, ki ji je avtor tudi našemu čitačemu občinstvu znani plodoviti francoski pisatelj — libretist Evgen Scribe. Pretresljivo dejanje, vzeto iz zgodovine, ko je bila moč papežev in kardinalov vsemočnejša, ima sledečo vsebino. Žid, imenovit Eleazar zaloti doždevno svojo hčerko Reho v obliemu vladajočega kneza, ki si je na zvit način — izdal se je za žida — pridobil njeno srce. Žid bi ga rad prisilil, da jo poroči, a knez pobegne, ker je že zaroben z princem Endoro. Drugi dan spozna v trumalnem sprevodu Reha svojega ljubimca — kneza in varana izda ljubzen — pod smrtno kaznijo po tedanjih postavah prepovedano med židi in kristjani. Kardinal Brozni jih sodi: Kneza izjanejo iz države, Reho vržejo v razbeljeno olje, na kar Eleazar odkrije, da je to hčerka kardinala Broznia, nekdanjega dvorjanika, ki jo je sam kot malo dekletce rešil nekoč iz gorečega poslopja ter jo vzgojil za svojo. Kardinala potre ta grozna vest do smrti. Žida pa vrže razparano ljudstvo za Reho v kotel. V glavni vlogah Maks Neuseld, Josin Recht, Marija Marschall in Jenni Bernay. Nikomur ne bo žal, če si ozleda to krasno žaložiro, ki je na vznožju še do ponedeljka 5. maja. Kino Ideal.

Vremensko poročilo.

Vilina vas 30.5.2 Srednji vrata št. 730.3.

Maj	Čas opazovanja.	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
2.	pop.	727.1	10.9	brezvet.	več obl.
3.	9. zv.	726.5	10.5	sl. jg.	
3.	7. zj.	726.7	7.3	brezvet.	oblačno

Padavina v 24 urah 0.0 mm — Srednja večerjska temperatura 8.5°, normalna 12.3°. — Vremenska napoved za jutri: Večinoma lepo mirno severno vreme.

Pripomba k vremenskim napovedim: Vremenske napovedi se izdajajo od vremenskega poročevalca samo na podlagi lokalnega opazovanja. Za dobre in kolikor mogoče zanesljive napovedi moral bi imeti poročevalac na razpolago brzojavne podatke iz vseh večjih vremenskih postaj v oddaljenosti do 1000 km. Ker pa sedaj niti ena ni mogoče dobivati vsak dan brzojavna vremenska poročila in vladajo polet tega popolnoma abnormalne meteorološke razmere, bo mogoče izdati zanesljivejša napovedi, ko bodo zopet urejene brzojavne zveze.

Zdravje.

Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljane od 13. do 19. 4. m.: Novorojencov 22, mrtvorojen 1, umrlo je 21 oseb, med temi domačinov 10 in tujecev 11. Za jetnike jih je umrlo 7, med njimi 5 tujecev, veld mrtvovda 1, za različnimi boleznimi 13. Za infekcijskimi boleznimi so oboleli: za škrifato 1 domačin, za vrtico 1 domačin in za poglavico 1 vojak.

Kultura.

Iz gledališke pisarne. Cenjeni gosposdje abon. blagovolijo vzeti na znanje, da se vrši v soboto, dne 3. maja predstava »Boj Bebe« za abonma A 51, ne pa za abonma C 51, kakor je bilo napačno navedeno. — Opera. V soboto, dne 3. maja »Bajaci« in »Evelina C 2/49. — V nedeljo, dne 4. maja »Boheme«. Izven abonma. — Drama. V soboto, dne 3. maja »Moj Bebe« A 51. — V nedeljo, dne 4. maja, popoldne »Krojaček junaček«. Izven abonma. — V nedeljo, dne 4. maja, zvečer »Moč teme«. B 50.

Gledališko društvo na Jesenicah. »Drama iz življenja revnih sten« se ponovi v soboto, dne 3. maja ob 8. zvečer in v nedeljo ob 3. popoldne.

Narodna noša z Gorenjske (nadaljevanje) iz Dolenjske. Gospod ravatelj dr. Jos. Mantuani nadaljuje svoje zanimivo predavanje o narodnih nošah v ponedeljek, 5. t. m. ob 8. zvečer v Mestnem domu. Predavanje bo tudi to pot nazorno, t. j. občinstvo bo imelo priliko ogledati si opisane predmete. K obilni udeležbi vabi Splošno slovensko žensko društvo.

Gospodarstvo.

CARINA IN NAŠA ŽIVILA.

V slovenskem delu kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev deluje carinski viliak s posebno strogošjo. Nimamo nič proti temu, če si išče mlada država dohodkov tudi pri carini, dasi dotično vprašanje nasproti češki republiki, nasproti nemško - avstrijski republiki, kakor tudi nasproti ohrski republiki še nikakor ni urejeno. Odločno pa moramo, četudi z vso ponižnostjo, ugovarjati, da se v obliki finančne carine pobira prohibitivna carina od živil, katere Ljubljana in sploh naše prebivalstvo neobhodno potrebuje. Tako je dognano, da predpisuje naši carinski organi visoko carino na sladkor, glede katerega se na vse strani trudimo, da bi ga dobili v deželo. Da je sladkor živilo prve vrste, tega ni treba posebej dokazovati. Poglejte samo na magistrat, ki sicer nima dobave sladkorja v svojih rokah, pa boste videli, koliko najrevnejšega ljudstva prihaja vsak dan ter zahteva le sladkor in sladkor! In ta sladkor je obremenjen s tako visoko carino, katere ga silno podražuje in katere bi v mirovnem času gotovo dosegla prohibitivni namen, da bi se tujemu sladkorju zaprla vrata v naše pokrajine! Tako ne more iti naprej — pri carini se mora uveljaviti načelo, da so živila, dokler živimo v takih aprovizacijskih stiskah, kakor živimo danes, oproščena vsake carine. Vlado torej prosimo, da v tem oziru potrebno ukrene.

Dr. I. T.

Gospodarstvo in promet. Od vseh strani se v naši novi državi priporoča in zahteva, da se posrimemo dela. Narodnostiti je treba čim preje to, kar nam je vzela vojna; vso škodo popraviti, ustvariti nove vrednote. Dela se mora poprijeti delavec, obrtnik, trgovec, kmet, uradnik itd. Le tako bode mogoče red novsod uesti in vzdržati. Tiste pa, kateri hočejo delati, skrbeti za svoje in državne interese, tiste mora država tudi podpirati, ne pa jih ovirati, vedno motiti. Ureditve trgovskih in prometnih razmer je neobhodno potrebna. To potrebo čuti prebivalstvo posebno živo ob meji. Zveze, ki so obstojale, se ne dajo namah raztrgati in razdrobiti. Blago se mora dobiti in dnesti tudi v gotovini plačati. Kako pa se to naj zgodi, ako se prekine železniški promet, ako se zaprejo meje; če ne posluje ne brzojav, ne telefon, če se denar ne more poslati, ne nakazati? Slovenci imajo tudi posestva, podjetja v Nemški Avstriji; ali naj to vse zgubijo, pustijo propasti? Slovenski Narod je v štev. 90 objavil ureditev trgovskega prometa z inozemstvom. V tej objavi se govori o principu, kater bil naj veljal za izdajo izvoznice. Dobro, naj velja. Kako pa pride to, da se v objavi našteva kot neprivzletiska država in kot država s slabo valuto poleg Madžarske, Nemške Avstrije tudi Češko - slovaška in Poljska republika? O Poljski ne govorim. O Češkoslovaški republiki pa smo mnenja, da je to prijateljska država in da ima dobro valuto. Trgovski in gospodarski stik z njo pa potrebujemo. Kako je tedaj objavo tolmачiti? Določba, da bodi izvozno blago enako vredno z uvoznim je ponesrečena. Tako se mora izvoz in uvoz za male in manjše trgovce, obitnike podjetnike prenehati, priti v roke le velikim. Ali manjši in mali nimajo pravice do življenja? In kako težavno, mudno pot bo vsakemu hoditi, kdor hoče doseči izvoz, ali uvoz! Sem potpuzljiv, ne govorim rad, pa take določbe razburijo človeka ko vidi, kako neznanstvo trpi promet, trgovina, gospodarstvo! V omejeni objavi se tudi o tem govori, da je za obratno glede kupcij z Nemško Avstrijo določena Jadranska banka v Ljubljani. Prijatelj! Zdaj pa vzamij v roke št. 97 Slovenskega Naroda ter si ogledaj notico, stojičo na 3. strani pod naslovom: Blagovni promet. Tu se objavlja, da sta v kompenzacijski pogodbi med Jugoslavijo in Nemško Avstrijo določeni za vplačevalnici za kompenzacijsko blago Praška kreditna banka v Beogradu in pa Deutschösterreich. Warenverkehrsverband na Dunaju. O sadnjemsem pove, ne okraj, ne uka, kjer se nahajata urad na Dunaju. To bode omenjeno mimogrede, ker je natančnost in naložba v prometu in trgovini glavni pogoj. Praška kreditna banka nima poslovanje, ne na Stajerskem, ne na Kranjskem. Pač pa imamo Kreditno in Jadransko. Zato tudi na Dunaju. Zato se in niso splošnovala stara, obse-

ječe zveze. Zakaj se je Jadranska določila in spet odstavila? Zakaj te vedne premebe? Ali ni mogoče, da se tvori sklop le po treznem prevdanku in da potem ostane pri tem? — Dr. Jurtele.

Transportne razmere na Hrvaškem. Dne 20. marca t. l. sem odprel brzojavno pošiljatelj hmelja za pivovarno v Osijeku. Le - ta pa mi z dopisom od 23. aprila (30. aprila t. l. sredno došel v moje roke), poroča, da blaga še ni prešla, náravno pa pivovarna ravno sedaj, ko je čas za varenje piva, hmelji nujno robi. Urnih korakov sem hotel stopiti k zemljevidu, da pogledam, na kojem otoku v Tihem oceanu — imam poiskati daljini — Osijek, — pa pravčasno me še sreča pamet — pozabljam sem, da mora s temi par vrcami hmelja potovati pet — ali deset »dobrih Begleitrov«! — Zares — žalostne razmere! Treba bo, da Trgovska obrtna komora, Zveza slovenskih industrijalcev, naša trgovska društva, — temeljito pojasnilo sorodnim korporacijam v Zagrebu, da je njih naloga, zavzeti se energično za vpostavitve reda na hrvaških železnicah. Ali se tudi oni pobrigajo, da se uniči korupcija — ali pa — bomo mi skali zveze v krajih, kjer ni varnosti, da se nam blago vsled malomarnosti izgubi ali pokvari!

Ameriška mast in slanina. Danes je došlo v Ljubljano 26 vagonov ameriške masti in slanin. Razdelitev masti in slanin je prevzela »Vnovčevalnica za živino in mast« v Ljubljani. Mast se bo razdeljevala v prvi vrsti med občine in aprovizacije.

Zavarovanje delavcev zoper ne-zgode. Začasna delavska zavarovalnica zoper ne-zgode v Ljubljani pozivlja tem potom še enkrat vse podjetnike, ki imajo v področju deželne vlade za Slovenijo zavarovanju zoper ne-zgode zavazane obrate, da vplačajo takoj zavarovalnine za drugo polletje 1918, odnosno tudi še od prejšnjega časa zaostale zavarovalnine na ček račun 10.306. Opozorja se na to, da se imajo zaostale zavarovalnine vplačati z zakonito določenimi 4% zamudnimi obrestmi. Položnice za vplačevanje se dode pri zavodu.

Pokojsniksko zavarovanje nameščencev. Začasen občinski pokojniški zavod za nameščence v Ljubljani pozivlja še enkrat tem potom vse službovalce, ki imajo v področju deželne vlade za Slovenijo pokojniškemu zavarovanju zavazane nameščence, da vplačajo takoj vse zaostale premije na čekovni račun št. 10.307. Posebno pa zavod opozorja na to, da ne priznava po 31. marcu 1919 deželnemu uradu v Gradcu, oziroma v Trstu vplačanih premij kakor na njegov račun vplačanih in bode zahteval izrecno vplačilo na lasten račun. Poleg tega opozorjamo, da se imajo zaostale premije vplačati z zakonito določenimi 4% za-

mudnimi obrestmi. Položnice za vplačevanje se dode pri zavodu.

Izplačevanje sene in slame, katere je bila oddana pod staro državo potom rekvizicije in je stara država še ni plačala, se doslej ni moglo pričeti, ker niso možna predokazila denarja iz Nemške Avstrije. Ob državnem prevratu so ostale iz poslovanja Poslovalnice za krmila v Egenbergu pri Gradcu po Spodnjem Stajerskem ponekaterih krajevih, je zaloge sene in slame, katere je nova SHS Poslovalnica za krmila v Celju (Zadružna Zveza) razprodala za volake in civilne potrebe naše nove države. Izkupiček teh zalog pa za popolno izplačilo starih rekvizicij sene in slame po celem Spodnjem Stajerskem ne zadostuje. Ne more se namreč tako postopati, da bi se izplačali producenti samo tam, kjer so ostale zaloge, drugod pa bi ostali kmetovalci brez plačila. Vsled tega se je graška Poslovalnica za krmila pogodbeno zavezala, da manjkajoči znesek doplača. Tozadevna pogodba je bila izgotovljena in podpisana že začetkom marca. Takrat je bil nenadoma prekinjen denarni promet z Nemško Avstrijo, ki še do danes ni odprta. Poslovalnica za krmila v Celju (Zadružna Zveza) se je obrnila na deželno vladu v Ljubljani (prehodno-gospodarski urad) s prošnjo, da se naj za izplačilo gori omenjenega zneska zavzame. To se bode sedaj zgodilo. Kakor hitro bo zadeva s tem izplačilom urejena, bodo dobili, kakor je bilo že naznanjeno po listih, vsi kmetovalci iz Celja po pošti nakazan vs denar za seno in slamo, ki so jo oddali še pod staro državo. Ustmenne ali pisne intervencije pri Zadružni Zvezi v Celju v tej zadevi so torej brezpomembne, tem povzročajo le stroške in zamudo časa. Prosimo zlasti županstva, da svojim občanom v zavednem mislu celo zadevo pojasnjujejo. — Zadružna Zveza v Celju kot dosedanjia SHS Poslovalnica za krmila v Celju.

ZAGREBSKA BORZA.

LDU Zagreb, 2. maja. Zaključni kurs na današnji borzi:

	Denar	Blago
Banka za trgovino, obrt in industrijo	440	460
Banka in hranilnica za Primorje, Sušak, nove del.	506	512
Eskompta in menjalna banka, Brod	—	400
Hipotekarna banka, Zagreb nove delnice	—	390
Hrvatska kreditna banka	390	398
Narodna banka, Zagreb	—	416
Obrtna banka	216	220
Poljedelska banka	86	90
Prva hrvaška štedionica	—	8300
Riječka pučka banka nove delnice	203	207
Srbska banka	790	—
Zemaljska banka	708	725
Slavonska lesna industrija	830	840

Nainovejša poročila.

(Izvirno poročilo »Slov. Naroda«.)

LAŠKI MANEVR.

Lucern, 1. maja. »Corriere dela Sera« je danes pričel prinášati direktne newyorške depeše, v katerih zbira vse ameriške glasove proti Wilsonu. Pri tem se splošno opaža, da citira vedno le majhne zakonite lističe in niti enega uglednega. Ravno tako se splošno opaža, trdovratni molk Clemenceauovega organa »L'Homme Libre«.

KOROŠKI GODOKI V LAŠKI LUČI.

Lucern, 2. maja. »Corriere dela Sera« prináša brzojavko iz Pariza, da je Jugoslavija napadla Nemško Avstrijo in da je ta vest napravila v Parizu globok vtis ter da jim je jugoslovanska agresivnost nerazumljiva. (Seveda jim je nerazumljivo, ker nočejo poslušati glasu naroda.)

LAHI IN JADRANSKI SPOR. — FRAN. COSKI KOMPROMIS.

Lucern, 2. maja. Odločitve o nadaljnjem obnašanju Italije v jadranskem sporu se ni. Predvčerašnjem ponoči je francoski poslanik v Rimu, Barrere, dospel iz Pariza v Rim. Prinesel se s seboj kompromisni predlog Lloyd Georgea in Clemenceaua. Včeraj je imel z Orlandom dolgo konferenco, Orlando je na to konferenci s kraljem in Sonninom, nadalje z generalom Diazom in ameriškim poslanikom Pageom. Popoldne se je v Rimu zbrala laška mirovna delegacija. Posvetovala se je o konkretnih predlogih iz Pariza. Barzilaj se noče več vrniti v Pariz, Orlando se bo pa vrnil. Te dni se odloči, kakšna naj bi bila ta njegova vrnitev, kateri dan se vrne in kakšen bode novi program laške delegacije. Francoski posredovalni predlog pravi, naj postane Reka mednarodna. Polnare je brzojavil listu »France - Italie«, da sta Francija in Italija bili v volni tesno združeni in da bodo to tudi v miru. »Če se razideta, bi to pomenilo katastrofo za civilizacijo...«

NEMCI V PARIZU.

Geneva, 2. maja. Včerašnji listi poročajo, da Brockdorff na pozdravni govor pariškega prefekta ni odgovoril niti z besedico. Predstavljen je se izvršilo s hladno vljudnostjo. V imenu zaveznikov je Cambon stopil v zvezo z nemškimi delegati.

RAZNI GLASOVI IN VESTI.

Geneva, 2. maja. V jadranskem konfliktu nadaljujejo Francozi z raznimi dobrimi svedci, naj se stranki poravnajo. »Temps« piše v smislu javljenega kompromisnega predloga. Angleški listi nadaljujejo, kakor doslej, večinoma v nam prijaznem smislu. Laško časopisje parafrazira Orlandov govor. »Avanti« ga napada. Orlando je sprejel delegacijo delavske konfederacije, da se pozna o socialnih vprašanjih. D'Annunzio bo 10. maja govoril v Rimu. — V pariškem programu Humbert je državni pravnik pred-

lagal smrtno kazen za obtoženca Lenora. — 1. maj se je praznoval v celi Italiji mirno. V Milanu je bil obhod brez dogodkov. Tudi govori so bili zmerni. Časopisje ni izšlo.

Poročila ljubljanskega dopisnega urada.

Preki sod proti stavki.

LDU Sarajevo, 2. maja. Ker so socialni demokratji zapretili, da bodo vsled svoje stavke nasilno ustavili delo v javnih zavodih, zlasti v elektrarni, plinarni in vodovodu, je bil včeraj proglašen preki sod. Stavka traja dalje, vendar pa vlada v mestu mir in red.

Kompenzacija.

LDU Beograd, 2. maja. Med Nemško Avstrijo in Jugoslavijo je došlo do kompenzacijskega dogovora glede uvoza strojev v vrednosti 20.000.000 krom in barv v vrednosti 4.000.000 K.

Agrarni odsek dela.

LDU Beograd, 2. maja. Agrarni odsek narodnega predstavništva je že začel svoje delo, čeprav še niso dospeli vsi člani. Odsek je razpravljal o prehodnih odredbah in o pooblastilnem zakonu, ki pooblašča ministra za agrarno reformo urediti agrarna vprašanja. Ravnave še niso toliko napredovale, da bi se moglo računati z njihovim sklopom pred sestankom narodnega predstavništva 6. t. m.

Društvene vesti in prireditve.

Izredni občni zbor Zveze jugoslovanskih železničarjev se vrši v nedeljo, 11. maja ob 14. uri v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo o kongresu narodnih železničarskih organizacij v Jugoslaviji 26. 28., 27. aprila v Beogradu. 2. Odobritev pravilnika za skupni centralni odbor v Beogradu. 3. Vseobči položaj jugoslovanskih železničarjev. Podružnice se pozivajo, da pošljejo svoje delegate.

Seja osrednjega odbora ZJŽ se vrši v ponedeljek 5. maja ob 19.30 min.

Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana ima dne 31. maja 1919 ob 8. uri popoldne odborovo sejo, dne 1. junija 1919 ob 10. uri dopoldne pa prvi občni zbor v Ljubljani, in sicer v »Mestnem domu«. Oprava: gasilski krog (čopca, brez skirisa). Dnevni red prinese »Gasilce«.

Čebelarke društvo v Ljubljani naznanja, da s osirom na to, ker je rok za naročanje potekel že 28. marca, kakor je bilo v listih objavljeno in ker je sedaj ves sladkor oddan, za enkrat ne sprejema več novih naročil.

Občinski tajnik. Dne 8. maja 1919 ob 9. dopoldne se vrši shod občinskih tajnikov za Slovenijo v veliki dvorani Narodnega doma v Celju s sledečim sporedom: 1. Pozdrav. 2. Čitanje in odobrenje pravil društva občinskih tajnikov. 3. Volitev stalnega odbora. 4. Nasveti. Gospodje stanovski tovariši se vtično vabijo, da se v njih lastnem interesu gotovo udeležijo shoda.

Redni občni zbor Slovenskega trgovskega društva v Celju se vrši v nedeljo, dne 4. maja ob 10. dopoldne v mali dvorani Narodnega doma v Celju z običajnim dnevnim redom. Isti dan ob 9. se vrši posvetovanje z ustanovitve Zveze trgovskih zadrug s sedežem v Celju.

Vrvarski pomočniki vabijo na sestanek v nedeljo, dne 4. maja ob 14. v steklenem salonu pri »Lloyd«.

Peter Bezruč v Slov. Bistriči. V nedeljo, dne 4. maja t. l. priredi čitalnica ob priliki zborovanja slovenjistiškega učiteljskega ob 2. dopoldne v Narodnem domu javno predavanje, na katerem bo govoril gosp. dr. Reisman o Petru Bezruč, pesniku zatiranih slovenskih Cehov. Resnice in globočine pesmi Petra Bezruca, katerim je napisal naš pesnik Fran Albrecht prekrasen epilog ravno na Zgor. Polshavi, v naši sredini bomo razumeli predvsem mlajši Slovenci, upamo torej na častno udeležbo iz celega okraja, četudi se bo težko odreči lepemu nedeljskemu popoldnevu. Oni, ki so blizu, naj upoštevajo.

lejo, da si žele tudi rodoljubi iz daljne okolice duševne hrane, ti pa ne morejo prihajati zvečer, še manj pa med tednom.

Aprovizacija.

Ameriški špeh za 1. okraj dobe stranke iz Mühleisnovega skladišča na Dunajski cesti na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic za maj po naslednjem redu: V ponedeljek dne 5. maja pridejo na vrsto stranke s sladkornimi izkaznicami št. 1 (prodajalec Ravhekar) dopoldne od 8. do pol 10., št. 2 (Zirkelbach) od pol 10. do 11. št. 3 (Perdan) popoldne od 1. do 3., št. 4 (Jeran) in št. 5 (Cermak & Val.), od 3. do 4. št. 6 (Ojstriž) od 4. do 5., št. 7 (Vrhovec) od 5. do pol 6. — V torek dne 6. maja, dobe špeh št. 8 (Friedrich), št. 9 (Brezovec) in št. 10 (Mehle) dopoldne od 8. do 9. ure. Vsaka oseba dobi pol kilograma špeha. Kilogram stane 18 kron. Strankam se je točno ravnanje predpisane reda.

Poizvedbe.

Kdo bi vedel, kje se nahaja sedaj gospod Milan Ivančič, absolviran agrom s specialnimi študijami za mlekarstvo, rojen v Tolminu na Gorškem? Komur je znan zanesljiv naslov sedanjega njegovega bivanja, naj ga blagovoli proti dobri nagradi sporočiti uredništvu »Slov. Naroda«.

Kateremu imeni vojaku je kaj znano o mojem sinu Ivanu Hudmal, 17. pošpolk, 8. stotinja, II. Baon. Vojna pošta 32. Zadnjikrat mi je pisal iz Galicije 22. avgusta 1915., od istega časa pa ni nobenega glasu več o njem. Ako je kateremu kaj znano, naj sporoči njegovi materi Mariji Hudmal, vas Korpe št. 3 p. Lukovica-Blagovica. Stroški se povrnejo.

Loski pes prepelčar, Istrijske pasme, resast bel, z rjavimi lisami se je satekel. Odda naj se pri Pocku, Opekarstva cesta 26.

Izgubili se v sredo dopoldne dokumenti na ime I. Tratinik od glavne pošte do jugoslovanske tiskarne. Če jih je kdo našel, prosi se oddati na policijsko ravnanje.

V soboto, dne 26. aprila se je izgubila črna usnjata listnica z damsko sliko in vojaško legitimacijo od gostilne Kavčič na Privozu do Starega trga. Ker vsebina nima za najditelja nikake vrednosti, se prosi pošten najditelja, da jo odda na Stari trg št. 1, III. nadst.

Včeraj se je izgubila med pol 10. in 10. na Vodnikovem trgu pokojnikova knjižica, glaseča se na Mira Hafner, učiteljica, ter denarja 110 K v bankovcih. Pošten najditelja naj jo vrne na Mar. Terez. cesto št. 13, II. nadst. 104.

Kdo ve kaj? Od dne 27. aprila se pogreša Anton Illovar, posestnik in biv-

ši mlinar iz Kleč, pošta Dol pri Ljubljani. Odšel je od doma v nedeljo dopoldne v črni obleki in sivkastem klobuku. Kakor so doglase doizvedbe, se je napotil proti Moravčam ali Sv. Trojici čez hribe. On je srednje postave, 36 let star, kratkih brk, sivkastih oči, podolgačnega obraza, bolj suh ter kmečko dobro oblečen. Sodi se, da je odšel popolnoma brez denarja. Kdor bi kaj vedel o njem ali ga dobil, naj mu proti povračilu vseh stroškov in nagradi postreže z jedjo ter naj takoj sporoči in ga privede domov k ženi Ivani Illovar, Kleč, pošta Dol pri Ljubljani. Prosi se iz Rusije vračajoče vjetnike, da sporoče, če li kaj vedo o Dominiku Košuta, kadetu iz Sv. Križa pri Trstu. Simberska gubern., štacija Vokulinov. — Viktor Košuta, Borovnica, postaja.

Listnica uredništva.

Na prošnjo, Uredništvo potrjuje, da gđc. Lea Rotova ni napisala članka o jurklosterskem občinskem pečatu, ki je še vedno nemški.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Valentin Kopitar.
Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

Acrathermalno ličje Krapinske Toplice (Hrvaška), vlastništvo Jugoslovanske kupališne d. d. u Zagrebu. — P. n. gostima i posetnikom daje se ovime uljudno na znanje, da če se kod ovogodišnje se-

zone pod novom upravom i svakom pogledu koli u terminalni i blatin kupkama toli u restauracijama potpuno udovoliti svakoj želji i zahtevima. Kupke se otvaraju dne 1. svibnja. Sveukupne kupališne prostorije renovirane su i uređene tako, da će svaki bolesnik naći najbolji komfort. Nova kupališna uprava uvesti će počam od 1. svibnja o. g. opet predratni promet automobusima sa postajama Zabok i Rogatica te angažirati stalnu kupališnu glazbu. — P. n. gostovi iz inozemstva primaju se kao i dosele, samo le potrebno, da svoj dolazak pravodobno najave te da se propisanim putnim iskazima te lječniškom svjedočkom priloži. Poblje informacije daje i prospekte razašilje besplatno kupališna uprava. 4472

Slaba hrana, napol kuhane jedi in hitro vživanje ima kot posledico motenje prebave. To se odpravi s Fellerjevimi želodec okrepčujočimi Rhabarbar »Elsa-kroglicami«. So prijetno, popolnoma neškodljivo prebavno sredstvo, okrepčajo želodec in odvajajo mlo ter nimajo nobenega škodljivega postranskega učinka. 6 škatlic stane 9 K 50 v, edino pristno pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica »Elsa«-trg št. 238 (Hrvaško). Zamore se obenem naročiti Fellerjev bolečine odpravljajoči rastlinski esončni fluid z zn. »Elsa-fluid 12 steklenice stane 19 kron. Omot i poštarina se doduše računaju posebno, ali najjeftinije, što se više dakle na jedanjputa naruči, tim se više prište.

Stanovanje se odda boljši stranki brez malih otrok. Kje pove uprav. Slov. Naroda. 4736

Otroški spornik vozček brez strehe se prodaja. Bleiwehova cesta št. 25/1. 4691

Ključavničarje za montiranje ključavnic išče: Kranjska trgovica željeza i bravarke robe u Kamniku. 3730

Prodajalca in šivilje za perilo sprejme tiskar Kette. Ljubljana, Franca Jožeta cesta 3. 4671

Slovenka zmožna tudi nemščine, išče službo k otrokom. Ponudbe pod »Uroda« poštno ležeče Mala Nedelja pri Ljutomeru. 4753

Proda se njiva na lepem kraju. Poizve se v upr. Slov. Naroda. 4735

Karbidne svetiljke na drobno in debelo razpošilja točno tvrdka Martin Sumer, Konjice. 4581

Praktikant se sprejme za drogerijo. Ponudbe pod »Praktikant/4677« na upravništvo Slovenskega Naroda. 4677

Vrtnar zmožen slov. in nemškega jezika, star 30 let, išče primerne službe. Naslov ipove upravništvo Slov. Naroda. 4732

2000 praznih 7/10 bordeaux steklenic nekoliko 1/2 l in 1 l. Cena po dogovoru. Ivan Lovšin, Ribnica. 4741

Proda se klavir in velika raztegnilna miza. Naslov pove uprav. Nar. 4734

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod »Stroj« na Anončno eksp. 3043

Pomočnik za izdelovanje cementne strešne opeke išče službo. Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda. 4680

Proda se podstrešje (cimper) 14 m ši-rok, 23 m dolg. Ivan Hočevar, trgovec Vel. Lašče. 4700

Proda se črna površina. Več se poizve vsak dopoldan. Bleiwehova cesta št. 16. III. levo. 4708

Na stanovanje in brano se sprejme gospodinja poizve se Stari trg št. 4/II. nadstropje. 4703

Violina izigranu kupujem. Cif. adresu umoljavam na upr. Slov. Nar. 4707

Pisalni stroj se kupi. Ponudbe pod »Adler 300/4676« na upr. Slovenskega Naroda. 4676

Pisalni stroj, najboljšega sestava, sasma nov ili malo rabljen. Zelim kupiti. Ponudbe tvciti Schwarzzi drug. Zagreb, Preradovičeva 1. 3347

Semenj za posodo. Prodaja kuhinjske celanske posode od 5. do 19. t. m. Resljeva cesta št. 4. 4702

Učenka stanujoča pri svojih starših v Ljubljani, išče veletgovina. — Naslov pove upravništvo Slovenskega Naroda pod »št. 4731« 4731

Odda se takoj meblirano stanovanje (dve sobi brez kuhinje) mirni stranki brez otrok. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda 4704

Tri plemenske kozice so naprodaj. — Poizve se na Martinovi cesti št. 1. 4724

Nišna in kuhinjska oprava se odda v najem. Vpraša se 5. maja ob 10 do 12 ure v Gosposki ulici št. 3. II. nadstropje. 4711

Kupci pozor! Imam naprodaj novo kočijo, lahko, prve vrste, za enega ali dva konja. — ANTON JAKOMINI, Kočevje, Kranjsko. 4604

Sodavčar, strokovnjak z lastno koncesijo išče zvezo z interesentom za ustanovitev obrti, gre tudi za poslovanje. Naslov pove upravništvo Slov. Naroda. 4740

Zidarski polir ali zidarski predelavec kakor tudi nekaj zidarjev in delavcev dobi delo pri mestnem stavbeniku Robertu Smielowskem, v Ljubljani Rimska cesta št. 2. 4732

Sveža jajca v originalnih zabojih a 1440 komadov prodaja po 55 vinarjev i komad pri osebnem prevzemanju ali plačilo naprej Em. Suppanz, Rogatec Sp. Stajersko. 3411

Izrijena učiteljica za citre sprejme učenca na poduk. Sprejema se od 2-6 popoldne. Cene po dogovoru. Naslov pove upravništvo Slov. Nar. 4670

Sprejme se blagajničarka za kavarno. Reflektira se samo na starejšo boljšo samostojno moč. Ponudbe na poštni predal »ZT«. 4683

Trgovski sodrudi izurjen tudi v knjižničarstvu i v govedstvu i v korespondenci (slovenski in nemški), se sprejme takoj. Ponudbe na Miloš Oset, Meta, Stajersko. 4678

Iščem 50 tesačev, ter za sekanje gozda podjetnika z najmanj 40 delavci. Plača na akord po dogovoru. Gozdna lega in drevice zelo lepo. A. Kajž, Kočevje. 4747

Trgovski pomočnik v železniški stroki izurjen, slov. in nemščine, se takoj sprejme pri tvrdki F. Mathels nast. v Brežicah ob Savi. 4749

Kot sobarica išče službo dekle, ki je izobraženo in ima večletna spričevala. Najraje gre na grad ali k fini gospodi v Zagreb. Govori slovensko in nemško. Naslov: Elektrarna Poljčane. 4687

Stare ohranjene gramofonske plošče, kupuje po najvišji ceni ali iste za nove zamenja do konca majnika. — Tvojniška zaloga gramofonov A. Razberger, Ljubljana, Sodna ulica 5. 4432

Kupim več dobro ohranjenih motor-nih koles, avtomobilov in novo pnevmatiko vsake vrste za kolesa, motorje in avtomobile. — Florjančič, Selenburgova ulica 6. 4273

Kolo Dürkopp se prodaja. Slovenski trg 3/II. desno od 12-4 pop. 4717

Nadmojster, zmožen ulivati vsake vrste železa, ste jekla in železa, išče službe za takoj ali pozneje. Naslov pove uprav. Slov. Nar. 4709

Kupim hišo (vilo) s petimi sobami in pritiklji (plin, elektr., razsvetljavo.) Ponudbe na upravništvo Slov. Nar. pod »Dunaj 1/4712«. 4712

Dvovprežna kočija (Landauer) dobro ohranjena, je na prodaj. Več se izve pri Francetu Krajsku, gostilničarju v Sent Jurju ob južni železnici. 4627

Pohištvo v vseh modernih slogih priporoča po zmerni ceni Fran Škafar, Ljubljana, Rimska c. 16. Stavbno in pohištveno strojno mizarstvo. Kupujem tudi les vsake vrste. 1072

Čevljarški in krojaški stroji dospeli, istotam se dobi sukanec, črn in bel na debele Josip Petelin, Ljubljana, Sv. Petra nast. 4371

Lepo bukovo ogelje 2 ali več vagonov, kupec mora saj polovico vrec dostaviti, dobavlja tvrdka A. Kuslan, Ljubljana, Karlova cesta 15. 4428

Tesarji kakor tudi več učencev se sprejme proti dobremu plačilu v trajno delo. Anton Steiner, mestni tesarški mojster, Ljubljana, Jernova ulica št. 13. 4657

Proda se nov površnik, obleka za 15-16 letnega dijaka, zlata moška verižica in briljantni prstan s tremi kamni. Poizve se Kočevska ul. 12, Vila Roza, podprilijče. 4659

Iščem dvoje stanovanj drugo s petimi sobami in s pritlikinami (plin, električna razsvetljava). Ponudbe pod »Dunaj 1/4713« na uprav. Slovenskega Naroda 4713

Trehm 6000 m proste bakrene žice pet do 6 milimetrov debele, istotako 5000 m 3 milimetre debele. Ponudbe na Schwarz i drug, Zagreb, Preradovičeva 1. 4358

Gospodinja s lekarniško ali drogerijsko prakso se sprejme kot asistentinja v večjo medicinalno drogerijo. Ponudbe s sliko in pogoji pod »Asistentinja 300/4675« na upravništvo Slovenskega Naroda. 4675

Dve majhni vili, ena s 16, druga 4 sobami, popolnoma opravljene, sta v Rogški Slatini ceno naprodaj. Ponudbe na dria Ivana Zabukovska odvetnika v Šmarju pri Jelšah. 4746

Kupujem smrekov les, jelka, hrastov si okrogel ali rezan. Cene za les naložen v vagon se naj naznanijo na V. SCAGNETTI, parna žaga za drž. kodovom, Ljubljana. 2048

Sladkorja v grudi 3 kg, nekaj kg pšene in 4 kg drobne kaše se prodaja ali zamenja za dobro ohranjene gosli. Ponudbe pod »F. S/4729« na upravništvo Slov. Naroda. 4729

Kupijo se kemični produkti in zdravilna zelišča. Cenjene ponudbe z natančno navedbo množino in cene se prosí pod »Zelišča« na Anončno ekspedico AL. MATELIČ, Ljubljana, Kongresni trg 3. 4619

Strojepisalka, ki je popolnoma izvežbana, in je že poslovala v odvetniški ali notarski pisarni, se sprejme v ljubljansko pisarno. Plača in vslop po dogovoru. Ponudbe pod »S/4745« na uprav. Slov. Naroda 4745

200 K nagrade onemu, ki preskrbi izurjenemu drž. uradniku brez otrok stanovanje z dvema sobama in kuhinjo za takoj ali vsaj za avgustov termin. Ponudbe pod »B. T. 4719« na upr. Slov. Naroda. 4719

Izobražena gospodinja izurjena v gospodinjstvu želi mesto kot opora gospodinjke, gre tudi kot ključarica. Cenj. ponudbe pod »Vesta/4791« na upravništvo Slov. Naroda. 4701

Hotel, restavracija ali dobro idočo gostilno, v večjem mestu Jugoslavije želi vzeti v najem strokovnjak. Pisane ponudbe na uprav. Slov. Nar. pod »Kardina pod/4726«. 4726

Olga Lilleg roj. Pehani naznanja v svojem in v imenu otrok, da je njen iskrenoljubljeni, dobri soprog, oče in stari oče, gospod

Alojzij Lilleg

naddavkar v pok.

danes, dne 2. maja 1919 ob pol 10. uri dop. previden s sv. zakramenti za umirajočce, v 83 letu starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predragega se vrši v nedeljo, dne 4. maja 1919 ob 5. uri pop. iz hiše žalosti, Rimska cesta 7 na pokopališče Sv. Križa.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin. V LJUBLJANI, dne 2. maja 1919.

4716

Potrji globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, dobra mati, oziroma stara mati, tačča, sestra in teta gospa

Terezija Jurčec

posestnica in klobučarjeva vdova

danes ob 1/27. uri dopoldne, po dolgi in mučni bolezni, previdena s svetotajstvi mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb nepozabne pokojnice se bo vrši v nedeljo, dne 4. majnika t. l. ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Sv. maše za dušnice se bodo darovale v več cerkvah. Priporočamo pokojnico v blag spomin in molitev. Krško, dne 2. majnika 1919.

Zažaluje rodbine: Jurčec - Sotelišek - Lebar.

Brez posebnega obvestila.

Potrji neizmerno žalosti naznanjamo bridko izgubo naše nenadomeljive matere oziroma soproge

Ane Jurca

Preselila se je, previdena s tolažili sv. vere, v boljše življenje.

Truplo predrage se dvigne 4. maja ob 3. pop. izpred praga Poljanske ceste št. 6, ter prepelje na pokopališče k Sv. Križu.

Cvetje se na željo pokojne hvaležno odklanja. Zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Nepozabno priporočamo v molitev in blag spomin. LJUBLJANA, dne 2. maja 1919.

Zažaluje soprog i otroci.

Štefan Arzenšek naznanja žalostno vest, da je njegova nepozabna soproga, gospa

Ana Arzenšek

danes ob pol 10 uri dopoldne po dolgi mučni bolezni mirno v gospodu zaspala.

Pogreb drage pokojnice se vrši v nedeljo dne 4. maja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti Rožna dolina št. 178 na pokopališče k Sv. Križu.

ROŽNA DOLINA pri LJUBLJANI, dne 3. maja 1919.

Brez posebnega obvestila.

Mestni pagr. svet v Mariboru.

Josip Frelih naznanja v svojem in v imenu vseh ostalih sorodnikov pretresujočo vest, da je naš iskrenoljubljeni sin in brat, svak, stric, gospod

Joško Frelih

dne 1. maja t. l. valed zadobljenih ran na koroški fronti v Mariboru mirno preminul.

Truplo pokojnega se prepelje iz Maribora v Št. Rupert. Pogreb pokojnega se vrši dne 6. maja ob 9. uri dop. na tukajšnje pokopališče.

Št. Rupert na Dolenskem, dne 3. maja 1919.

ZAHVALA.

Vsem, ki so se nas spomnili ob smrti našega ljubljenelega

RAZMA

s tolažilnimi besedami ter ga spremili na njegovi slednji poti, presrčna hvala!

Enako se zahvaljujemo g. priobčitelju ljubeznih vrstic v Slov. Narodu z dne 24. aprila kakor tudi gg. pevcem za lepe žalostinke.

SKOCJAN, dne 25. aprila 1919.

Rodbina Pungercič.

Anglošćina podučuje mlad vscetrsko izobražen gospod. vprašanja pod „Anglošćina“ na avstrijsko ekspedicio AL. MATELIČ, Kongresni trg št. 3.

Pnevmatika in zračnice kupim. Po-
nudebe z navedbo dimenzije in cene na
Anonimno ekspedicio AL. MATELIČ,
Ljubljana, Kongresni trg št. 3. 4621

Mobilizirano sobo po možnosti z električno razsvetljavo ali tudi brez in sicer za takoj ali za 15. maj, 18. soliden čez dan zaposlen gospod. Ponudbe pod „Ekspozit/4660“ na upr. Sl. Nar. 4660

Odvetniški koncipijent se takoj sprejme.
Dr. Josip Rapce, odvetnik v Mariboru.

Prodaja je večja množina rabljenih ali tudi brez in sicer za takoj ali za 15. maj, 18. soliden čez dan zaposlen gospod. Ponudbe pod „Ekspozit/4660“ na upr. Sl. Nar. 4660

Prodajo se mizarjski stroji: skobelnik (Dickenhobelmachine), tlačna žaga, pripravljalni stroj (Abicht-machine), kombinirani stroj (Krožna žaga, vrtilni stroj in frezar), kolarski stroj za izdelovanje koles. Ogledajo se lahko vsak dan pri Ivanu Šišku, tovarna parket in perna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4. 4718

Proda se dobro ohranjen znameniti grad s 16 letimi sobami in drugimi prostori s cerkvico in nekaj orali zemljišča. Ležeče v ravlini, blizu postaje na Dolenjskem. Pripravno za podjetnike, zavode ali rodbino, radi mirne krasne okolice z milejšim podnebjem. Ponudbe na upravnishvo Slov. Nar. pod „Grad št. 4739“.

Za Zagreb se išče boljša deklica, slovensko in nemško govoreča, pošena, zdrava, ki zna preprosto kuhati in dobro šivati k boljši rodbini treh oseb. Začetna plača 60 K, po tina se po 6 mesech povrne. Ponudbe s prepisom spričeval event. s sliko gospej Milan Sachs, soprogj Jesotriča, Vila Istarska ulica 10 v Zagrebu.

Več izurjenih šivilj za perilo se sprejme takoj pri C. J. Hamann, Mestni trg.

Strojilna tovarna Kurka & Wilda na Polzeli pri Celju proizvaja **kostanjev ekstrakt**

priznane najboljšo in najčistejšo kakovosti.

Kupujem 2 do 3 vagona

cementa za upitati kod g. Edo Baumana hotel Union, Ljubljana.

GOSTILNA

se vzame v najem, najraje na račun. — Če mi kdo preskrbi, dam do 1. 6. 200 K nagrade.

Cenj. ponudbe pod „poštenost/4649“ na upravnishvo Slovenskega Naroda. 4649

St. 56. Lasestrižnik

Komad 28— in 34-65 K. Zahtevajte veliki cenik z več nego 1000 slikami brezplačno. 349

E. Luna, Maribor št. 74.

Brošura „Pod novim orlom“

je izšla v ponatisu. — Dobi se v „Narodni knjigarni“ v Ljubljani, Prešernova ulica 7. — Cena s poštnino 6 kron. Naročila se rešujejo le proti pošiljati zneska v naprej ali pa po povzetju.

Imademo na prodaju: oko pet vagona prošlogodišnjih suhih krušaka, te oko jednog i pol vagona kruškoveg brašna (hruševa moka) uz cijenu od 2 (dvije) krune za jedan kg postavno željezničke stanice i to Bos. Novi oko 5 i pol vagona a ostatak postavno Sarajevo. Pripravni smo i u manjim partijama robu prodati. Ponude valja upravit na potpisani naslov. Centrala kotarskih pripomočnik, Zastava, Sarajevo. 4751

Trgovci, Pozor! Nudim brezobvezno dokler zaloga: la. 6000 jednatno mlo v koshi po 500 gr. po K 8-20 za komad. la. 6000 mlo za brile v koshi po 100 gr. po K 2-60 za komad. la. 5000 toaletno mlo v koshi po 100 gr. po K 2— za komad. Naročila od 5 kg naprej se izvršujejo po povzetju ali plačilu naprej. Frano Oost veletrgovca, Vransko pri Celju.

KOSE

več 100 kom. se prodajo najvišjemu ponudniku. Istotam tudi lepa mrava napredaj. Cenj. ponudbe pod „Kose“ na uprav. Slovenskega Naroda. 4572

Čebelni vosek suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni **J. Kopač, svečar**, Ljubljana, Celovška cesta št. 99.

Urarski pomočnik: (prva moč) in urarski pomočnik (dobro izurjen, z večletno prakso) se sprejmeta takoj. Pismene ponudbe na F. ČUDEN SIN, urar, Ljubljana nasproti glavne pošte. 4623

Uradno dovoljena, že 20 let obstoječa najstarejša ljubljanska

posredovalnica stanovanj in dejst. služb

G. Flux Gosposka ulica 4, I. nadstropje levo. Priporoča inteligentno osobe vsake vrste. Strokovna in kolikor mogoča hitra postrežba. Pri zunanjih naročilih znanja za odgovor.

Kupim sledeče: politurni lak, šelak, lak beli kakor tudi bele barve. Ponudbe na Vido Bratnu, zaloga pohištva, Ljubljana, Marije Terezije cesta 13. 4630

Moderne zimsko plašče kostume, krila, 2652

BLUZE in druzo damsko konfekcijo. Otroške obleke za dečke in deklice. Kožuhovino, Sportne in modne predmete

priporoča po zmerni ceni **M. Krištofič - Bučar** Ljubljana, Stari trg št. 9. Lastna hiša.

Vsakovrstne slamnike priporočam gg. trgovcem in sl. občin stvu dalje tudi slavnato želno, prod pralniha, slavnato podplate za v čevlje. 864

Franjo Cerar, tovarna slamnikov v Stoku p. Domžale. Od postaje je 7 minut.

SLIVOVKO rum, vermut vino, razna vina

v sodih in fino belo in črno staro VINO za steklenice prodaja po ugodnih cenah tvrdka **Br. Novaković, Ljubljana**. Marije Terezije cesta št. 13 (Količej). 3685

Gospodarska pisarna **Dr. IVAN ČERNE** Ljubljana, Miklošičeva cesta 6. (Vila-a-viz Hotel Union)

Bančna komisija, posojila, likasno, trgov. informacije, financiranja, saniranja, trg. poravnave, promet z nepremičninami in podjetji, uprava premoženj, vterjavanje dolgov, izvedeniška mnenja, bilance, cenitve.

Miši - podgane stenice - ščurki

in vsa zalega mora pogliti ako upotrebite moja najbolj izkušena in posodi hravljen sredstva takor: proti pošiljati mlo 6 K, za podgane in miši stane K 5—; za ščurke K 5—; tinktura za stenice K 2—; uničevalac moljev K 2—; prašek proti mušam 2-50 in 5 K; tinktura proti slem pri ljudeh 3 K; mazilo za sli pri živali K 3; prašek za sli v obleki in perilu 3 K; tinktura za bolhe pri psih K 1-50; tinktura proti mrčesu na sode in zelenjavi (uničevalac rastlin) K 3—; Pošilja po povzetju Zavod za ekspozit

Anton Černe GRAVEUR Ljubljana, Dvorni trg št. 1

LOJ

in vse odpadke mlačebe kupuje po najvišji dnevni ceni. Tvornica mila in sode ROKA, KRAML.

„Zdravilišče Rogaška Slatina“

Začetek zdraviliške sezijske 15. maja 1919. Vsi zdraviliški pripomočki na razpolago. Živila so preskrbljena. Prospekti razpošilja in na vprašanja odgovarja ravnateljstvo državnega zdravilišča Rogaška Slatina.

Hrvatsko dioničko prometno društvo u Virovitici. Zvenimirov trg 4. **kupuje** v lastitel kvdi.

2769 uz privatnu cijenu svaku količinu jelovih dasaka, letava i ostale gradje jelove. **Dr. Gustav Rosina** je otvoril svojo pisarno

v Brežicah na glavnem trgu v nekdanji Mrazovi hiši št. 11.

po 56 vln. **JAJCA** po 56 vln.

se dobijo pri I. jugoslovanski zalogi vseh živil na debelo za Kranjsko v Ljubljani Ljudevit Jakovlić, Rimaka ceste št. 19.

Odvetnik dr. Adam Ban naznanja da

je otvoril odvetniško pisarno v Ormožu (v Omulčevi hiši).

! SVETLA !

Baterije, žarnice, elektrotehnični predmeti, (izdelek svetovne slovanske tvornice). Generalna reprezentanca za en gros v kraljestvu SHS **JANKO POGACAR, ZAGREB**, 1882

časno Ljubljana, Hirska ulica št. 29/1.

Modni salon Z. Gorjanc & Ko. Modni salon Ljubljana, Mestni trg št. 3. zraven rotovža, priporoča cenj. damam velike izbire najnovejših slavnih vseh vrst. — Krasni modeli, ravnotežar došli. Sprejemajo se tudi vsakovrstna popravila po zmernih cenah.

Slike kralja Petra v velikosti 47x65 cm priporoča

Narodna knjigarna v Ljubljani. Cena v knjigarni K 15—, v trdem ovoju po pošti K 18-30.

Jako ugodna lega za letoviščarje!

Hotel Triglav - Sevnica ob Savi pri kolodvoru Vsa dan sveže pivo. Priznana dobra vina. Domača kuhinja. Sobe za tujce. Cene zmerno. Postrežba domača.

Preprodavaocima nudimo razne vrste cigaretnog papira (Samum, Riz Abbe, Riz Agadir, Riz Mirza, Riz Rio, Valuta, Golub, Jarac, Fadilet), cigaretnih tuljaka razne vrste, kreme za cipele, vasiline za cipele, finog toaletnog sapuna, listovnog papira u mapama itd.

Agentur i komisijonalni posao **Mahler i Opatka** Zagreb, Jelačićev trg broj 21.

STAMPILJE **Anton Černe** GRAVEUR Ljubljana, Dvorni trg št. 1

Prostovoljna javna dražba.

V ponedeljek, dne 5. t. m. ob 3. uri pop. se vrši nadaljevanje razprodaje raznih za hišo zelo nujnih predmetov po zelo nizki ceni v Koslerjevem gradu. Celovška cesta št. 70, v Sp. siški.

Formalne radiokativne kopališče **TOPLICE pri NOVEM MESTU**

železniška postaja Straža-Toplice zdravi revmatizem, protin, nevralgije (ishias), eksudate (ženske bolezni), posledice ran in zlomljenja kosti, itd. Sezijska od 1. maja do 30. septembra. Pojasnila daje brezplačno ravnateljstvo.

NAZNANILO. Vljudno naznanjam, da izvršujem sedaj svojo

čevljarsko obrt na Glinceh št. 93 pri Ljubljani ter se tem potom priporočam slav. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela ob zagotovitvi solidne in točne postrežbe. — S spoštovanjem **Matej Oblak, čevljarski mojster.**

Priporoča se tvrtka:

Josip Petelinc Ljubljana Sv. Petra nasip št. 7.

Tovarniška zaloga živalnih strojev in njih posameznih delov, igel in olja, ter drugega galanterijskega in modnega blaga. Večje množine pisarnskega in pisarniškega papirja z ovitki v zalogi.

Zaloga pohištva in tapet **ERNST ZELENKA,** obilnostno zaprežen in vedno

Solska ulica 5 **MARIBOR** Gosposka ulica 25 priporoča svojo bogato zalogo najraznovrstnejšega pohištva: spalnih, jedilnih sob klubnih garnitur, divanov, otoman, žime za madrace itd. 2236 **Največja izbira. Zmerne cene. Solidna postrežba**

DARUVAR Mineralno i blatno kupalište. Slavonska stanica južne željeznice. Ugodno ljetovaliste. Dobra opskrba! Cijelu godinu otvoreno. — Glavna sezona od svibnja do rujna.

A. Mušič preje FR. HOPF, **LJUBLJANA,** Zelenburgova ul. 6. Najstarejša trgovina glasbi, strun, gramofonov in glasbenih potrebščin vseh vrst. Popravila v lastni delavnici strokovno in ceno.

Izvozna i uvozna tvrtka **Lavoslav Poljak i drug** Središnica: SPLIT, Dalmacija. Podružnice: Rijeka, Makarska, Beč (Wien) I. Rotenturmstrasse 11. Bavi se samo na velike - izvozom i kupovanjem: svih domaćih zemaljskih proizvoda, južnog voća, žitarica, ljekovitih bilja, eteričnih i jestvinih ulja itd. uvozom i prodajom: inozemnih proizvoda, svakovrsne prekomorske robe itd. 3533 Brzojavni naslov: Poljakdrug.

Promet z Nemško Avstrijo. Transporti s spremstvom in brez njega, preskrbitev prevoznik, uvoznice in izvoznice, akreditivi. Za jugoslov. transporte lastna odpravljalnica v Lipnici (Arnož) **Adolf Blum & Popper** Internacionalna špediterja Dunaj (Wien) II., Taborstrasse 22. Lastne hiše v Anversu, Uštek (Češko), Berlinu, Bremenu, Budapešti, Reki, Hamburgu, Londonu, New Yorku, Pasovi, Pragi, Skalmierzycach, Dečinu na Labi, Varšavi. Za vse hiše naslov za pisma „Adolf Blum & Popper“. Brzojavke: Blumoff.

Gla vnica:
200.000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani,

Rezerva: okrog
150.000.000 kron.

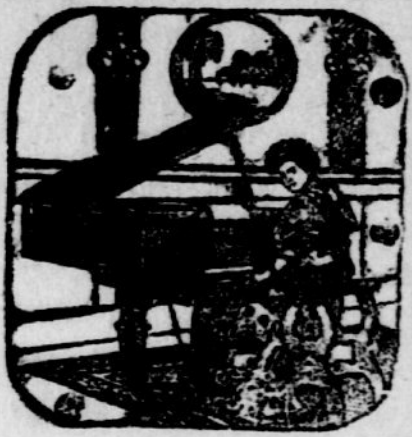
Prečernova ulica št. 50, v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in ohranjanje depozitov z vestno revizijo kreditnih efektov; samekhramba (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in prodajni vsake vrste; inkaso in oskomi menic; nakazila in izplačila na vna mesta tu- in inozemstva; potovanja kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči računi i. t. d.

Pozor! Celi dan! Pozor!
Ugodna prilika za nabavo poceni

pohišstva

same že v nedeljo dne 4. majnika v Zvezarski ulici št. 11.
Velika razprodaja kompletnih postelj, divanov, nočnih omaric, ogledal, finih umivalnih miz. Vse po jako nizkih cenah! Ugodna prilika za hotele ali begunce!

G. F. Jurásek

vgrajevalec klavirjev in trgovac z glasbilo

v Ljubljani, Wolfova ul. št. 12.

Prva jugoslovanska specialna
tvrdka za vgrajevanje in po-
pravljanje glasbil.

Što je „Salvator“ vinovica?

Ve postoji sredstvo koje bi u bezbrojnim slučajevima tako
brzo i uspešno djelovalo kao „SALVATOR“ vinovica.
Boli reumatizma, kostiju, zglobova, išijasa, neuralgije itd.
ublažuje. Boli če dapače posve izčeznu u najkraćem roku
budete li bolna mjesta redovito natrati sa „Salvator“ vinovi-
com. Tko trpi na nervoznoj glavobolji, migreni, trganju, bez-
svjestici, zubobolji, vratobolji itd. neka pomisli „Salvator“ vinovicu sa
svježom vodom i obloži bolno mjesto, izčeznuće če boli vrlo brzo. Nakon
napornog hoda ili rada, batarite mišice, osvježiti če Vam tielo. „Salvator
vinovica“ jest vanredno korisno djelujuće sredstvo za izpiranje ustiju
jer osvježuje i razkužuje usta i grlo. 1664

S. Mittelbach, „Salvator“ Ljekarna i drogerija Zagreb, Jelačićev trg 2.

Specijalna trgovina ur, zlatnine in briljantov

F. Čuden Sin

nasproti glavne pošte v Ljubljani.

Ing. Dr. Miroslav Kasa

oblastveno poverjeni stavbni inženir.

Specijalno stavl. podjetje za betonske, železobetonske in vodne zgradbe
v Ljubljani, Nilšerjeva ulica št. 7.

Izvršuje strokovno:

Naprave za izrabo vodnih sil, vodne žage, elektrarne, betonske in
železobeton. jezove, mostove, železobetonska tovarniška poslopja,
skladišča, betonske rezervoarje, železobetonsko oporno zidovje in
vse druge betonske in železobetonske konstrukcije.

Prevzema v strokovno izvršitev vse načrte stavbene inženirske stroke.

Tehnična mnenja, zastopstvo strank v tehniških zadevah.

ALFONZ BREZNIK

učitelj „Glasbene Matice“ in edini
zapriseženi izvedenec dež. sodišča.

Največja in najposobnejša tvrdka in izpo-
sojevalnica klavirjev, pianinov in harmonijev.
(Förster, Bösendorfer, Hitzman, Steinhilber itd.)

Velikanska zaloga vseh glas-
:: bil, muzikalij in strun ::

LJUBLJANA,
Kongresni trg. št. 15.

(Nasproti nunske cerkve)
Popravila in uglaševanja
strokovnjaško in ceno.

Seno, slamo semenski in krmilni oves skladišče „Balkan“ v Ljubljani.

(po K 2— do K 240) prodaja, dokler traja zaloga,

Žvepleno kopališče

Varaždinske toplice (Hrvatska)

Železnika in poštna postaja, telefon, brzov.

Nov zdravilišni hotel (svratišče). — Elektr. razsvetljava.

Staroznana, radioaktivno zdravilišče z žveplom (Schwefel-Therme) + 59° C.

prilago-
čeno proti protinu, revmatizmu, išijasu i. t. d.

Zdravljenje s pitno vodo pri boleznih v vratu, grlu, prsih,
jetrik, žolčniku in črevesnih boleznih. Elektr. masaža, blatne,
ogrijkeve kisle in solne kopeli. — Odprto celo leto. — Kraina okolica.

Mod. oprema. Novi hotel. Prospekte gratis. Zdravil. zdravnik Dr. J. Lochert.

Velika izbira slamnikov
po najnižjih cenah.

Rozi Fabčić

Rimska cesta 6.

Vzlogi najfinejši modeli
in vedno novi žalni klobuki.

Št. 1515

4748

Razpis.

Deželna vlada za Slovenijo v Ljubljani razpisuje

službo okrožnega zdravnika

za zdravstveno okrožje št. II v Slovenskih gorah obstoječe
iz občin Dobrenje, Št. Ilj, Jarenina, Št. Jakob v Slov. Gorah,
Kaniža, Ploderšnica, Polička vas, Pesnički dvor, Na Ranci, Vu-
kovski dol, Selnica ob Muri, Gršak, Cirknica - s sedežem v Št. Ilju.

S to službo je zvezana osnovna plača letnih 1200 K, pravica
do 6 petletnic po 100 K in krajevna doklada 400 K.

S potrebnimi svedočbami, osobito z dokazilom slovenske

narodnosti opremljene prošnje je vlagati do 20. maja 1919 pri

zdravstvenem oddelku deželne vlade v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 26. aprila 1919.

Predsednik deželne vlade za Slovenijo

Dr. Brejc s. r.

SVETOVNI IZDELKI

elektr. žarnice, elektrotehna. in instalac. material dobavi

lept: Svetla gen. repr. za kraljestvo SHS

Janko Pogačar, Zagreb, začasno
Ljubljana, Hirska ul. 29/1.

Živo apno, zidno in strešno opeko

(vse v celih vagonih), tlač. opekarski šem (od 100 kg višje) ponuja

Valentin Urbančič, Ljubljana, Kleinslova c. 18 (nasproti Ulice).

VINO, staro in novo, slivovko, rum itd.

nudim po najnižjih cenah.

KUPUJEM suhe gobe, dobre vreče in želod.

M. RANT, KRANJ.

Pohišstvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložki, mo-
droci, otomane, spaln. in dekoracijski divani, postelje, omare,
mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umi-
valniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapetiranega pohišstva
v vsakem slogu od preste do najfin. Izvršitve po jako nizkih cenah

pri trdki za pohišstvo **KAREL PREIS**, Maribor, Stolni trg 6.
Svobodno ogledi Ceniki zastoj!

Tvrdba

J. Goljevšček

Ljubljana, Koroška ulica 34./1.

ponudi iz lastne tovarne v Trebnjem hrastove deščice (parkete) na drobno in
debelo. Pri naročilu večje množine, v celih žel. vozovih, ugodnejše cene. 4382

IVAN JAX in sin

Dunajska cesta št. 15, Ljubljana.

Šivalni stroji in stroji za pletenje,

— Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu. —
Ustanovljena leta 1867. Vsebuje ponudbo brezplačno. Vse

Pisalni stroji „Adler“ | **Kolesa** iz prvih
Ceniki zastoj in franko. | Dürkopp, Styria, Waffennrad.

Gonilni jermen

Pasovi za dvigala. — Transportni trakovi
impregirani, iz čistih platnenih niti.

Podjetje za industr. potrebščine

KATTNER & CO., Gradec (Graz) 23.

Dobavljamo vse tehnične predmete. Izvoznice preskrbimo mi.

Trgovina vina na veliko

Andrija Golubič

Zagreb, Jurišićeva ulica 10.

PRODAJE:

Vino belo in rdeče, staro in novo, moslavinsko, gračevino.
Rum najbolje vrste do 40 % jakosti, fini aroma, Slivovko
lansko in dveletno, enkrat in dvakrat žgano, do 40 %
jakosti, od modrih bosanskih sliv, najboljših obče. Vse na
vagone in manjših količinah, hitro in točno odpremljanje!
Posređujem za vsakovrstno nabavo živil, gospodarskih pro-
izvodov itd. — Zastopnik za Ljubljano in okolice
Ivan Koželj, Tržaška cesta št. 27.

Prijave na 4% posojilo na državne bone kraljestva SHS.

Sprejema član sindikata denarnih zavodov

Uplazovanje se vrši od 23. aprila
do 6. maja 1919.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani in njene podružnice v Splitu, Sarajevu, Celju in Mariboru.

Uplazovanje se vrši od 23. aprila
do 6. maja 1919.